

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

6^E JAARGANG

WOENSDAG 26 OCTOBER 1921

No. 304

INHOUD

	Riz.
DE CONFERENTIE TE WASHINGTON door <i>H. Dunlop</i>	923
De Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie in de Vereeniging voor de Staathuishoudkunde en de Statistiek door <i>Prof. Mr. D. van Blom</i>	926
De werkloosheidsverzekering en de werkgevers door <i>Dr. Ir. J. van Hettinga Tromp</i>	928
Eenige beschouwingen omtrent het Financieel systeem der Vereenigde Staten van Noord-Amerika, Naschrift, door <i>Mr. Dr. A. Spanjer</i>	930
Na de opheffing der Rijkskolendistributie door <i>Prof. Ir. I. P. de Vooys</i>	931
Goud in het Derde Kwartaal 1921	931
Londensche Correspondentie	933
Index-cijfers	934
AANTEKENING:	
Nederlandsche Zeeoorlogsschade	935
INGEZONDEN STUKKEN:	
— De beteekenis van het woord „Dumping” door <i>A. B. van der Vies</i> met naschrift van <i>Prof. Dr. C. A. Verrijn Stuart</i>	936
— Eenige opmerkingen over de Handelsregisterwet en haar toepassing door <i>F. Claes</i>	936
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	937
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	938—944
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*
Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink.*
Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.*
Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruijge Plaatweg 37.*
Telef. Nr. 3000. Telegr.adrès: *Economisch Instituut.*
Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertentiën f 0.50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

24 OCTOBER 1921.

De toestand op de geldmarkt bleef wederom onveranderd. In prolongatiegelden worden de omzetten steeds geringer. Deze berichtswEEK kwam er slechts op drie van de zes beursdagen een noteering (3 pCt.) tot stand. Particulier disconto noteende ca. 4% pCt. De omzetten waren echter eveneens zeer gering, daar, door allerlei oorzaken de vraag naar wissels regelmatig afneemt.

Daardoor bestond er buitengewoon veel belangstelling voor de inschrijving op schatkistpapier. Op de aangeboden f 50 miljoen werd in totaal ingeschreven voor ruim f 94 miljoen. Toegewezen werden ca.

f 45 miljoen driemaandspromessen à f 988,38 en ca. f 5 miljoen zesmaandspromessen à f 979,36. De discontovoet was dus resp. 4½ en 4³/₁₆ pCt., terwijl in de laatste 6 maanden de regeering voor het 3-maandspapier steeds 4¾ pCt. moest toestaan en dan nog meestal niet het volle bedrag kon plaatsen.

Na den zeer sterken val van Maandag trad er in de volgende dagen op de wisselmarkt een niet onaanzienlijk hestel in. De betere stemming kon zich echter niet handhaven, althans in het laatst der week kregen de baisse invloeden weder de overhand, terwijl daarentegen heden ondanks de buitengewoon ongunstige politieke berichten de koersen voor buitenlandse wissels zich allen weder eerder iets herstelden en alleen de effectenmarkt opnieuw een zeer flauw aanzien had.

LONDEN, 22 OCTOBER 1921.

Gedurende de afgelopen week was de geldmarkt uiterst ruim en gedurig viel in den namiddag vrijwel geen geld meer te plaatsen.

In het algemeen gold voor vernieuwing van daggeld een rente van 3½ pCt., hoewel bij gelegenheid ook posten tegen 3 pCt. konden worden afgesloten. Nieuw geld deed 2½—2 pCt., terwijl 7-daagsgeld zich tusschen de 3¼—4 pCt. bleef handhaven.

De omzetten aan de discontomarkt bleven gering; zoowel door overvloedig aanbod van geld als door schaarschte van wissels brokkelden de disconto's verder af:

2-maands bank-accepten	3%—¾ pCt.
3 „ „ „	3 ¹³ / ₁₆ —7/8 pCt.
4 „ „ „	3 ¹³ / ₁₆ —15/16 pCt.
6 „ „ „	4% pCt.
3-maands prima handelswissels	5½ pCt.
6 „ „ „	5½—6 pCt.

DE CONFERENTIE TE WASHINGTON.

Het bericht, dat een Nederlandsche delegatie, bestaande uit bekwame en vooraanstaande staatslieden ons land te Washington zal vertegenwoordigen, heeft allerwegen ten onzent groote verdoening gewekt. Want niet alleen wordt het voor onze regeering, nu zij de uitnoodiging aannam tot het bijwonen der Conferentie, al zij het maar van een deel daarvan, hetwelk op de Stille Zuidzee betrekking heeft, gemakkelijk, uit de eerste hand de beschikking over de gewenschte inlichtingen te verkrijgen en de geweldige belangen die Nederland in het Verre Oosten bezit, zoo goed mogelijk te verdedigen, de Nederlandsche delegatie kan op het verloop der Conferentie een zeer gunstigen invloed uitoefenen. Immers niemand zal het in de gedachten komen dat Nederland iets anders

nastreeft dan datgene te behouden hetwelk het sedert drie eeuwen bezeten en goed bestuurd heeft. Het Nederlandsche bewind over Insulinde, al zijn er ook tekortkomingen, geniet in de geheele wereld een gunstige reputatie, en vooral de overige mogendheden ter Conferentie wier koloniaal beleid evenzeer als het onze aan kritiek onderhevig is, zullen zich wel wachten op het onze kritiek uit te oefenen. Veeleer is het tegendeel te verwachten, vooral nu Amerika gedurende den oorlog de groote beteekenis van Nederlandsch-Indië beter leeren kennen dan vroeger, toen dat gebied voor de Amerikanen veelal een terra incognita was gebleven. Ook mag men hopen, dat de propaganda gedurende de laatste jaren door Nederland over Indië gemaakt, goede resultaten zal hebben opgeleverd.

Sedert den oorlog is trouwens het aanzien van Nederland als het land van voorzichtige en eerlijke bedachtzaamheid, zeer toegenomen, en vooral Engeland heeft ervaren, dat Nederland tijdens den oorlog als onafhankelijke bufferstaat niet te onderschatten diensten heeft bewezen. Nederlands verhouding tot het Britsche Rijk mag dan ook zeer gunstig worden genoemd. Immers niet alleen in Europa, maar ook in het Verre Oosten zijn de belangen identiek. In Europa is het wederzijdsche belang: herstel van handel en nijverheid en het handhaven van den vrede. In het Verre Oosten: het behoud van den *status quo* en van de open deur in alle gewesten, vooral in China. Ook bij beperking der bewapeningen, wanneer die boven de financieele krachten gaan, hebben beide landen groot belang. Hetzelfde geldt feitelijk van Amerika, Frankrijk, Italië, België en Portugal. Ook de belangen dier landen, vooral in het Verre Oosten, zijn met de onze identiek. Geen dier mogendheden kan, wat onze Oost aangaat, iets beters verlangen dan den tegenwoordigen toestand, waarbij hunne onderdanen op handelsgebied gelijke rechten hebben als de Nederlanders zelve en gelijke bescherming van personen en eigendommen genieten. Geen dier landen, Engeland in het Verre Oosten uitgezonderd, volgt een zoo vrijgevege handelspolitiek als Nederland.

Mogen zij dus overtuigd zijn van het feit, dat Nederland op niets anders uit is dan op het behoud en op de verdere ontwikkeling van zijn bezit, zij zullen daaruit de zekerheid kunnen afleiden, dat Nederland met geenerlei nevenbedoelingen ter conferentie verschijnt, en dit kan, en zal waarschijnlijk om de Nederlandsche deputatie heen een atmosfeer van vertrouwen kunnen scheppen, die de Nederlandsche staatslieden in staat kan stellen, waar het noodig is, bemiddelend op te treden.

Loopen de belangen der Europeesche mogendheden ter Conferentie veelszins evenwijdig, de vraag of zulks ook met Japan, de machtigste mogendheid van Azië, het geval is, wordt allerwegen gesteld, en zij moet gesteld worden ook door hen, die ongaarne van ophitsing en verdachtmaking beticht worden. Daarom kan het ons Nederlanders toch allerminst te doen zijn! Maar wij dienen de feiten, die zich historisch ontwikkelende mogelijkheden, onder de oogen te zien. Een van de niet te ontkennen feiten is, dat van het bestaan in Japan eener sterk imperialistisch getinte partij, die grooten invloed op het staatsbeleid uitoefent en wier drijven vooral in Amerika ongerustheid heeft gewekt. Niet dat er in de V. S. niet een imperialistisch getinte partij zou zijn! Men denke aan het Panamakanaal, de uitsluiting der Nederlandsche Tuinbouwproducenten, het protectionisme in outrance der V. S. enz. Dat ook de Nederlandsche regering het noodig vindt, zich zoo goed mogelijk op alle eventualiteiten voor te bereiden, van welke zijde deze zich ook zouden opdoen, blijkt wel uit de instelling, reeds in 1912, van eene Staatscommissie ten einde voorstellen nopens de verdediging van Ned. Indië te doen. De voorbereiding eener vlootwet moest echter wegens het uitbreken van den wereldoorlog en de nieuwe daarvan te verwachten ervaringen, worden

uitgesteld, doch in het laatst van 1920¹⁾ werd een „interdepartementale Commissie” benoemd, bestaande uit vertegenwoordigers der departementen van Marine, Koloniën en Financiën onder voorzitterschap van kolonel Gooszen, chef van den Marinestaf, ten einde een plan op te maken en voorstellen te doen aangaande de verdeeling der kosten over Indië en Nederland. Nadat deze commissie haar rapport had ingediend, werd vanwege Marine en Koloniën een ontwerp eener Vlootwet 1922 om advies aan de Indische regering gezonden. De door den G. G. benoemde „Defensie-Commissie” was unaniem van oordeel, dat het plan aanvaard behoorde te worden, en de Volksraad, nog verder gaande, nam met 39 tegen 8 stemmen een motie aan, waarin werd aangedrongen op snellere tenuitvoerlegging van het plan dan door de Commissie was voorgesteld.

Hoewel het geheele plan te omvangrijk is om anders dan na verloop van 10 of 12 jaren gereed te kunnen zijn, terwijl vermoedelijk ook meerder personeel zal moeten worden geoefend dan thans nog geschieden kan, blijkt er toch uit, dat Nederland van plan is zijne vestigingen in het Verre Oosten met hand en tand te verdedigen. Terwijl de aard der vloot allen schijn van imperialisme uitsluit, is het toch duidelijk dat een mogendheid die in Indië tot een zoo belangrijke machtsontplooiing besloten heeft, en daartoe ook de middelen bezit, een gevaarlijke tegenstander zou kunnen zijn. Daarentegen zou zij, werd de neutraliteit van Indië door een der oorlogvoerenden in een conflict aangerand, voor de andere strijdende partij een niet te versmaden bondgenoot kunnen worden.

Nu is het volstrekt niet reeds een mathematische zekerheid, dat een conflict tusschen bijv. Japan en de Vereenigde Staten zal uitbreken; de Conferentie te Washington, als wij het goed begrijpen, wordt juist bijeengeroepen om aan Japan, voor zoover zulks noodig is, duidelijk te maken, dat geen der mogendheden, ook niet de Vereenigde Staten, zulk een conflict wenscht. Tegelijkertijd echter dient men niet uit het oog te verliezen dat bij de Vereenigde Staten wel degelijk de bedoeling voorzit om tevens aan Japan te kennen te geven dat een te groote machtsuitbreiding van dat rijk in Azië in de eerste plaats voor Amerika een levensquaestie is, en daarom niet goedschiks kan worden getolereerd.

Zeer opmerkelijk is de houding van Engeland tegenover de Vereenigde Staten, en zij stemt geheel overeen met de uiterst gecompliceerde verhoudingen van het Britsche Rijk tot de Vereenigde Staten, de Britsche zelfbesturende gewesten, en Japan. Hoezeer de financieele verhouding tusschen Engeland en de Vereenigde Staten sedert den oorlog is gewijzigd, behoeft niet nader te worden aangetoond, terwijl tegelijkertijd de concurrentie tusschen de beide landen op het gebied van handel en nijverheid aanmerkelijk is verscherpt. Maar terwijl in den strijd tegen den Duitschen handelsconcurrent het Britsche Rijk als één aaneengesloten geheel kon optreden, zoodat het van een door velen niet voorziene eenheid blijk gaf, zou aan een dergelijk optreden tegenover de Vereenigde Staten geen sprake kunnen zijn. Dit dient in het licht gesteld te worden tegenover de beweringen van hen, die gelooven aan de mogelijkheid van een Anglo-Amerikaansch conflict. In de eerste plaats heeft Engeland van een dergelijk conflict niets dan nadeel te verwachten, terwijl het bovendien sedert 1914 toch wel gebleken is, dat groote oorlogen aan beide belligerente landen of groepen ongeveer evenveel schade toebrengen en de mogelijkheid van eenig voordeel geenszins tegen de zekere nadeelen opweegt. En bovendien zou een strijd met Amerika onvermijdelijk de afscheiding van Canada, dat gewichtigste der *Dominions*, ten gevolge hebben. Zoozeer hecht men beiderzijds aan het bewaren van den

¹⁾ Zie „Het Schip” No. 17 van 26 Aug. 1921.

vrede, dat de duizenden mijlen lange grenslijn tusschen de V. S. en Canada geheel onverdedigd is, terwijl beide landen zich lang geleden hebben verbonden, op de Groote Meren geene oorlogsschepen te zullen onderhouden. De houding van Engeland tegenover de V. S. is dan ook uiterst welwillend, en er gaat schier geen week voorbij zonder de eene of andere gezaghebbende uitspraak van Engelsche zijde, waarin betoogd wordt, dat de wereldvrede alléén veilig is onder de hoede van Amerika en het Britsche Rijk. Dat die betuigingen van vriendschap in goede aarde zijn gevallen, bleek nog op 19 Oct. l.l., toen president Harding te York Town een gewapend conflict met Engeland „ondenkbaar” noemde. Er bestaan dan ook tusschen beide mogendheden geene belangen-conflicten, die voor een harer een levensquaestie, een quaestie van *to be or not to be* zouden vormen, al zijn er ook twist-appels op allerlei gebied tusschen beiden.

Maar Japan? Moet men de uitingen van vele gezaghebbende Japanners gelooven, dan zou dat land inderdaad te gronde moeten gaan, tenzij het zijn grondgebied verder kan uitbreiden, in welke richting dan ook. Het is hier niet zoozeer de vraag of er voor Japan inderdaad zulk een *periculum in mora* bestaat, een vraag, die velen ontkenning zullen beantwoorden, maar veeleer, of de invloedrijkste Japansche staatslieden, die over oorlog of vrede beschikken, aan dat gevaar gelooven en geen andere mogelijkheid zien dan een geweld-politiek, die oorlog, in de eerste plaats met de V. S., onvermijdelijk zou maken.

Erkend moet in ieder geval worden, dat de belangen-tegenstelling tusschen Amerika en Japan oneindig grooter en van gansch anderen aard is dan die tusschen Amerika en Engeland. Deze laatste landen zijn eenvoudig handelsconcurrenten, zooals er onvermijdelijk moeten zijn zoowel wat de staten betreft als de individuen, waaruit deze bestaan. Zoowel Amerikanen als Britten werken niet dan voor hooge loonen en beider levensstandaard is hoog. Britsche emigranten worden in de V. S. toegelaten, Amerikaanse emigranten vestigen zich voortdurend in Canada, zij hebben een gemeenschappelijke taal, een gemeenschappelijke letterkunde en beschaving. Zij verschillen slechts op punten van ondergeschikten aard.

Nadat het bovenstaande geschreven was, kwam mij het artikel onder de oogen van v. K. in het nummer van 19 October van dit tijdschrift. De schrijver stelt daarin de vraag of het probleem van den Stillen Oceaan „fundamenteel een rassen-quaestie” is en hij antwoordt ontkenning, en voegt er bij, dat wanneer de Japanners blank waren, de zaak dezelfde zou zijn, hoewel hij toegeeft dat het verschil in ras het conflict van belangen verscherpt. Wij vermogen die stelling niet te onderschrijven, immers de hoofdzak waar het om gaat, is de quaestie van het vinden, door Japan, van een „outlet” voor zijne overbevolking. Tot nog toe (afgezien van de laatstelijk door de V. S. gemaakte restricties die uit andere oorzaken voortvloeien) hadden noch de V. S. noch Canada noch Australië zich verzet tegen de vestiging van blanke immigranten, integendeel, deze werden aangemoedigd, en zullen ongetwijfeld weder meer aangemoedigd worden zoodra de toestanden weer normaal worden. Maar wat de immigratie van Japanners aangaat, was men wel genoodzaakt zich op een geheel ander standpunt te plaatsen. In de eerste plaats toch kan de Japansche immigrant bestaan van een loon, leven in een woning, zich voeden en kleeden volgens een zoo lagen standaard, dat waar hij in grooten getale binnenkomt, de blanke werkman geen levenskansen meer heeft. Dat is de economische kant van het vraagstuk. Maar er is ook een politieke: de blanke immigranten uit Europa worden door Amerikanen, Australiërs, Canadeezen, reeds na de eerste of tijdens de eerste generatie geassimileerd. Zij worden burgers van hun nieuwe vaderland, onder de leuze:

ubi bene ibi patria. Dat is niet het geval, kan niet het geval zijn met de gele immigranten, die in alle opzichten oneindig ver van hunne nieuwe landgenooten af staan en zich weinig of niet met dezen vermengen. Zij vormen op den duur een element, dat in geval van oorlog een zeer groot gevaar kan opleveren. Op de Sandwich-eilanden en de Philippijnen bestaat dat gevaar dan ook reeds en in zeer bedenklijke mate.

Het is juist de onmogelijkheid waarin de V. S., Canada en Australië verkeeren, om Japansche immigranten op gelijken voet als blanke toe te laten, die de kern van het vraagstuk vormt. De Australische premier heeft nog niet lang geleden een *non possumus* openlijk doen hooren. En de Japanners weten dat zij niet dan langs gewelddadigen weg den toegang tot de landen der blanken zullen kunnen verkrijgen. Wat zij vermoedelijk ook weten, is dat voor hen een oorlog tegen de V. S., waarin om reeds gemelde redenen Engeland niet aan hun zijde kan staan, — zelfs genoopt kan worden tot het tegenovergestelde — op den duur weinig of geen kans op succes biedt. Zij zouden misschien door een schielijk toegebrachten aanval de Amerikaansche vloot een nederlaag kunnen toebrengen; maar zij zijn verstandig genoeg om te weten dat zij daarmee nog maar weinig verder zijn. Het Amerikaansche volk heeft juist enkele jaren geleden getoond, in staat te zijn tot een plotselinge militaire actie in grooten stijl, en het heeft zich de toen opgedane ervaring zeker ten nutte gemaakt. De Groote Republiek is feitelijk onaantastbaar, en niet te isoleeren; zij neemt van jaar tot jaar toe aan bevolking en aan rijkdom en macht en heeft ruimte te over voor elk surplus der eigen bevolking. Bestaat er nu voor het Japansche vraagstuk der immigratie geene andere oplossing dan 1) het aandringen door Japan op concessies door Amerika, Canada en Australië; 2) de exploitatie van China door Japan; 3) bij gebleken onvervulbaarheid dezer twee, de door v. K. genoemde „bewuste poging tot aanvankelijk pacifische penetratie (sit venia verbo) der Zuidzee-eilanden”?

Wij gelooven dat er een vierde oplossing bestaat, die reeds door Japan terdege ter hand genomen is, en die, wordt zij ter Conferentie erkend en zoo mogelijk in de hand gewerkt, de pacifische penetratie van Ned. Indië door Japan verbodig zal maken. Wij bedoelen de vestiging der Japanners in O.-Siberië. Mag men een schrijver in het Amerikaansche weekblad *The Nation* van 5 Oct. l.l. gelooven, dan is die vestiging een *fait accompli*, al heeft zij plaats gehad, niet onder officieele leiding van Japan, maar door Russen als Semionov, Kappel, Ungern e.a. Zij zijn, zegt de schrijver, anti-bolsjewisten, maar slechts in de tweede plaats. Hun feitelijke verhouding tot de gebeurtenissen in Siberië is die van Japansche agenten „paid by Japan, equipped by Japan and operating for Japan. It is not a Russian political faction that rules Eastern Siberia. It is Japan.” De schrijver verklaart, dat deze feiten bekend zijn en in de Japansche pers openlijk besproken worden. Toen na den val van Koltchak de Geallieerden en Amerika hunne troepen uit Siberië terugtrokken, bleven de Japansche, en zij bezetten Wladivostock en de zee-provincie, de noordelijke helft van Sachalien en belangrijke knooppunten aan de Oost-Chineesche en Trans-Siberische spoorwegen. De schrijver van het artikel, Nathaniel Peffer, deelt dan verder het een en ander mede omtrent een interview met den Japanschen Premier Hara, die hem zeide dat Japan zich eerst uit Siberië terug zou trekken, zoodra er een regeering was, sterk genoeg om de orde te bewaren. Men begrijpt wat dit zeggen wil, vooral waar Peffer er bij voegt, dat de bovengenoemde Russische agenten van Japan de regeering te Tokio smeekten, vooral in Oostelijk Siberië te blijven ten einde tot het herstel des lands bij te dragen. Maar ook wanneer Japan inderdaad tot evacuatie overgaat, zegt Peffer,

kan het zulks gerust doen zonder een enkelen Japanschen soldaat of kanon in Oostelijk Siberië te houden „and still govern it from Tokio as effectively as if it had been annexed”. — De schrijver wil Japan niets ten laste leggen: in een cynische wereld waar landen alles nemen wat zij kunnen, kan men van Japan niet eischen, dat het zich uit zuivere braafheid keert tegen deze eenige gelegenheid tot uitbreiding, terwijl de Japansche delegatie te Washington zal kunnen zeggen te allen tijde tot evacuatie bereid te zijn. Hij knoopt aan zijn bericht een beschouwing vast, waarin hij de schuld van het gebeurde hoofdzakelijk aan de verkeerde diplomatie der V. S. toeschrijft en de vrees uitsprekt dat de Oost-Siberische quaestie een twistappel toevoegt aan de ettelijke reeds bestaande, die ter Conferentie ter sprake zullen komen.

Wij zouden zeggen dat, bijaldien men het er over eens is, dat Japan inderdaad behoefte heeft aan expansie, men wellicht verstandig zou doen, dan maar genoegen te nemen met wat Peffer noemt „derogation of international rights” in O.-Siberië, en die *expansiezucht dan maar in die richting te kanaliseeren, waar zij nog het minste kwaad kan*. Wil men Japan met ledige handen van de Conferentie naar Tokio terug laten gaan? Het is moeilijk aan te nemen dat men het machtigste en meest zelfbewuste volk van Azië, een volk bovendien dat beschavend en organiseerend optreedt en daarin geenszins bij het Westen ten achter staat, daardoor in zoo hevige mate zou willen verbitteren, dat daarvan op den duur de schromelijkste gevolgen zouden zijn te vreezen.

H. DUNLOP.

Den Haag, 21 Oct. 1921.

**DE PUBLIEKRECHTELIJKE BEDRIJFS-
ORGANISATIE IN DE VEREENIGING
VOOR DE STAATHUSHOUDKUNDE
EN DE STATISTIEK.**

Is zij wenschelijk, de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie? En indien ja, in welken vorm?

Ziehier de twee vragen, die de bekende vereeniging voor haar jaarvergadering te Utrecht op 8 October l.l. aan de orde had gesteld. In de keus der praeadviseurs had haar bestuur een gelukkige hand gehad: één voorstander van publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie in Veraartschen zin (prof. Veraart zelf, voor wien reeds het beleggen der vergadering op dit onderwerp een succes was, dat hem troosten kan over de weinige instemming die ter vergadering aan zijn stelsel ten deel viel), één voorstander van publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie in den zin der socialisatie (de heer Van den Tempel), één tegenstander, in hoofdzaak, van beide stelsels (prof. Bordewijk). En de drie praeadviseurs hadden eenzelfde gelukkige hand in de samenstelling hunner vertoogen.

De geslaagde voorbereiding deed een hoogstaand debat verwachten en deze verwachting is niet teleurgesteld. Met een principieel betoog van prof. Verrijn Stuart ingezet, toonde het debat verder de rijkste schakeering. En wanneer men een uitzondering maakt voor mr. Pelster, wiens rede sterk herinnerde aan een in 1918 bij Brusse in Rotterdam verschenen, aan het genre der staatsromans verwant geschrift „de wording van het Pertexisme”, kan worden getuigd, dat het debat bleef binnen de door het bestuur getrokken lijnen.

Van praeadviezen en vergadering beide heeft de dagbladpers uitvoerig verslag gegeven. De nabetrachter kan mitsdien met het weergeven van enkele ontvangen indrukken volstaan.

Prof. Veraart heeft bij de verdediging van zijn praeadvies de klacht geuit, dat de debaters aan eenige punten te weinig aandacht hadden gewijd, inzonderheid aan de gebrekkigheid der bestaande sociale wetgeving (voorbeeld: de 8-uren-wet) en aan de wensche-

lijkheid derhalve om, met vastknooping aan in de nijverheid reeds bestaande organisatie, deze verder tot een publiekrechtelijke organisatie uit te bouwen. Was deze klacht gegrond? Neen, in zooverre wel degelijk en ampel over *zijn* stelsel van organisatie zoowel als over dat van den heer Van den Tempel gesproken was. Neen ook, in zooverre één der moderne organisatievormen (die bij wege van collectieve arbeids-overeenkomsten) de gespannen aandacht der vergadering gehad heeft, met name wat de vraag betreft naar het geldend verklaren van die overeenkomsten voor gansche bedrijven, zoodra een versterkte meerderheid van werkgevers en werknemers was vrijwillig aanvaard heeft. Toch was de klacht begrijpelijk en juist, in zooverre de door den praeadviseur ermede aangeduide grondgedachte van zijn systeem, afgezien van de uitwerking, zeker in de debatten niet geheel tot haar recht is gekomen. Meer met de uitwerking dan met de grondgedachte heeft men zich bezig gehouden. Het praeadvies zelf trouwens had hiertoe aanleiding gegeven: de prijselijke uitwerking der grondgedachte in een concreet wetsontwerp had tot onbedoeld (en onverdiend) gevolg, dat in de debatten het overgrootste deel der aandacht op die uitwerking zich richtte en wel in het bijzonder op de poging om aan verbruikersraden het verbruikersbelang, van meet af in Veraart's stelsel het teere punt, in bescherming te geven.

Van deze poging is ter vergadering niet veel goeds vernomen. Men mag de vraag stellen of het hiermee niet eender staat als met een ander punt, dat der ervaring, tot nu opgedaan met de jonge Duitsche bedrijfsraden en de niet veel oudere Engelsche Whitley-councils: de heer Van den Tempel, aldus diens geestverwant dr. Van der Waerden, had hierover wel iets mogen vertellen instee van erover te zwijgen; er is, aldus mr. Van Tuyl van Serooskerken, van die Duitsche bedrijfsraden, naar het schijnt, nog niet veel anders te berichten dan dat zij een mislukking zijn; een oordeel, dat de heer Jos. Loopuyt met kracht kwam tegenspreken; en ten slotte de praeadviseur Van den Tempel zelf: oordeelt niet te vroeg, zij bestaan nog nauwelijks, deze raden; herinnert u, dat de Nederlandsche vakbeweging, alvorens tot den sterken groei te komen, dien we nu aanschouwen, een heel wat langer tijd van kwijning en schijnbaar mislukken heeft doorgemaakt. Welnu, de verbruikersraden (waarom met hun pleitbezorgers altoos van „consumenten” raden te spreken?) leiden nog slechts het papieren bestaan van het stadium der plannenmakerij; critiek erop kan eisch zijn, maar mag niet weerhouden van waardeering voor de grondgedachte, van waardeering ook voor het feit, dat men onder de aanhangers der „economische bedrijfsorganisatie” thans is gaan inzien, dat dit stelsel op dit punt aanvulling dringend behoefde. Of mr. Veraart geheel gelijk had met zijn tweede grief tegen zijn opposenten binnen en buiten de vergadering: dat zij ten onrechte hem hadden aangewreven, niet van den beginne af naast den voortbrenger ook, als tweeling, den verbruiker onder het hart te hebben gedragen, deze vraag kan, als van secundair belang en meer persoonlijk aard, onbesproken blijven; niet steeds is men van het eigen hart en wat daarom zich afspeelt de beste kenner.

Is evenwel niet een ander punt veel meer veronachtzaamd dan dat der grondgedachte van het stelsel Veraart? Fel zijn belicht de *verschilpunten* tusschen het socialisatie-denkbeeld en dat der publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie op grondslag van den bestaanden particulieren eigendom van productie-middelen. Geheel in het donker werd de *overeenkomst* tusschen beide stelsels gelaten, terwijl toch alleen reeds het feit, dat de alleszins actueele vraagstelling van het bestuur kon uitloopen op ten minste twee antwoorden, onomstootelijk op verwantschap der twee stelsels wijst, een verwantschap die men theoretisch-dogmatisch loochenen kan, maar die sociaal-historisch

vaststaat; éénzelfde complex van sociale feiten heeft beide stelsels het leven geschonken.

Hoe deze leemte te verklaren? Tast men mis met te gissen, dat het de eenzijdige propaganda, voor elk der stelsels op zijn beurt gevoerd, met miskenning van goeds in mededingende systemen, geweest is, die en de propagandisten zelve en wie naar hen luisteren blind heeft gemaakt voor de overeenkomstige trekken, die aan deze stelsels eigen zijn?

Een paar voorbeelden volstaan. Voor andere collectieve arbeidsovereenkomsten dan die op „economische bedrijfsorganisatie” mikken, heeft mr. Veraart nooit een goed woord, veelvuldig woorden van kleinachting overgehad; hij heeft thans hierover ter vergadering een en ander moeten hooren; de heer Van den Tempel ziet minachtend neer op het sinds jaren en thans andermaal door mr. Van Zanten bepleite denkbeeld om, onder bepaalde voorwaarden, aan collectieve arbeidsovereenkomsten voor een gansch bedrijf kracht van wet te geven; de Regeering stelde, tot onderzoek van problemen die zich niet langer lieten afwijzen, twee commissies in, een voor de socialisatie, een voor de medezeggenschap, van welke twee lichamen beider lid, mr. Kortenhorst, de vergadering het weinig opbeurend nieuws kwam brengen, dat het eene reeds ongeveer een tiende, het andere een twintigste van zijn taak heeft volbracht; dit beateekt de doofpot. Slechts hij kan hiermee vrede hebben, die van overtuiging is, dat het bestaande stelsel per saldo en principieel beter is dan het worden zou na meer of minder principieele wijziging door een der zich aandienende hervormingsplannen. Ook deze meening kwam tot uiting in de vergadering; men leze er later in het gestenografeerd verslag de redevoeringen der heeren Verrijn Stuart, Smid en Van Tuyll maar op na; ook de overtuiging van prof. Bordewijk is aan dezen gedachtengang verwant, schoon niet ermede identiek. Wie zóó denkt, zal niet treuren als al deze propaganda en al deze debatten onvruchtbaar blijven. Maar wie anders denkt, moet anders wenschen en moge zich zeer in het bijzonder aan enkele opmerkingen van mr. Kortenhorst laten gelegen liggen: dat hier alle eenzijdigheid uit den boeze is en eenvoud het kenmerk van het onware.

Ben ik, vroeg prof. Bordewijk aan den heer Wibaut (die ook weer voor deze vergadering, door haar met zijn bonhomie te doen glunderen, het feit had verdonkeremaand dat ook hij een dier fanatici is van „mijn stelsel is het ware en daarbuiten is er niets” en die den praeadviseur uit Groningen gemis aan breedheid van opvatting had ten laste gelegd); ben ik, vroeg hem in repliek de heer Bordewijk, minder breed dan gij?; in beperkte mate, bij monopolies, ben ik voor socialisatie te vinden en daarnaast, op het veld waar nog geconcurrereerd wordt, wensch ik het particulier bedrijfswezen in beginsel intact te laten; gij daarentegen wilt socialisatie zonder uitzondering van beatekenis.

De vraag had reden van bestaan. En van uitbreiding, buiten het geschilletje-Bordewijk-Wibaut.

Zoolang de voorstanders van het stelsel-Veraart, van welke deze vergadering numeriek waarschijnlijk een te zwak beeld heeft gegeven, blijven vasthouden aan dit stelsel, met enkel vijandschap tegen de socialisatie-idee en met enkel neerzien op wat mannen als Bordewijk, Van Zanten en Kortenhorst hopen te bereiken met bindend-verklaring van collectieve arbeidsovereenkomsten, en zoolang dit denkbeeld ook van de zijde des heeren Van den Tempel niets dan geringschatting te beurt valt, zoolang komt van dit denkbeeld niets. Dan wordt het instituut der collectieve arbeidsovereenkomsten belemmerd in zijn groei. Het is gewassen, verrassend snel gewassen zelfs, sinds 1908, zijn geboortejaar, maar deze groei is eenzijdig gehouden, meer in de breedte (de veelheid der contracten), dan in de diepte (hun innerlijke beteekenis). Het roept om wegneming dier belemmeringen en het bergt beloften in zich, waarvan waarlijk niet de

minste is dat het de sociale-wetgeving-van-boven-af met de daaraan onvermijdelijk verbonden stroefheid van ambtenarij (hoe soepel men de wet ook trachte te maken en hoe toegankelijk ook de ambtenaren zich willen toonen voor eischen van bedrijfspractijk) voor een goed stuk overbodig zal maken. Weigert men nu vertrouwen aan de collectieve arbeidsovereenkomsten in het eene opzicht, waarom zou men ze beter vertrouwen in het andere? Terecht heeft mr. Kortenhorst gewezen op wat er uit dit instituut nog kan worden gehaald. Het bleef duister, ook na prof. Veraart's repliek, waarom alleen binnen het kader der door hem ontworpen nieuwe organen dit nieuw stuk sociaal leven zal kunnen gedijen.

Wanneer mr. Z. van den Bergh alleen blijft staan met zijn roep om staatscontrôle en staatsaandeel in de winst bij reeds getrustificeerde bedrijven (iets wat zich laat denken in het model, dat de Nederlandsche Bank nu reeds biedt, ofwel, zooals ter vergadering werd opgemerkt, in dat van het zoogenaamd gemengde bedrijf), alleen blijft staan, doordat men rechts van hem liever een ander soort publiekrechtelijke organisatie en links liever een integrale socialisatie gezien had, dan blijft de toestand bij het oude. Of, beter gezegd, dan ontwikkelt hij zich zelfstandig, naar eigen kiem en aandrift, zonder dat van gemeenschapswege en ten gemeenschapsbate stuur aan deze ontwikkeling gegeven wordt.

De bestaande maatschappij is ter vergadering, zij het niet zonder voorbehoud, geprezen, o.m. door prof. Verrijn Stuart, die de stelling der heeren Van den Tempel en Veraart gelijkelijk: tusschen onze stelsels hebt ge te kiezen, een derde is er niet, nadrukkelijk afwees met zijn verklaring: een derde is er wel, het is het bestaande maatschappelijk stelsel van premien en boeten, waar Pierson van sprak, niet een van anarchie, maar van betrekkelijke regelmaat in de productie, door de wenschen der verbruikers gedictieerd.

De tegenwerping was juist; het „anarchie”-verwijf is overdreven. Maar was zij afdoende? De maatschappij vóór den oorlog kon in menig opzicht zich laten zien. Ook daarin evenwel leefden strekkingen, die tot voorzichtigheid maanden. De centralisatie in het bedrijfswezen, het bankwezen inbegrepen, was en is stellig niet uitsluitend — mr. Bordewijk heeft dr. Van der Waerden hierop nog terecht opmerkzaam gemaakt — een concurrentie werend; zij kan ook een concurrentie verscherpend verschijnsel zijn. Maar in die gevallen, waarin zij het eerste is, dreigt dan toch het monopolie, dat in handen van onverantwoordelijke particulieren niet te dulden is. De oorlog nu en zijn gevolgen hebben de concentratie verhaast en verscherpt en het vraagstuk, hoe tegen de euvelen der concentratie te waken, acuter gemaakt. Tegelijkertijd hebben zij de voortbrenging een eindweegs achteruit gezet; wij allen samen en in doorsnee zijn in heel wat minderen doen dan voorheen.

De vraag is dus thans — en zij nijpt veel scherper dan ooit te voren — hoe ten meesten bate van ons allen de productie en de distributie beide te verhogen en te verbeteren zijn.

Het zijn met name de heeren Verrijn Stuart, Van den Bergh en Van den Tempel geweest, die deze dingen onderstreepten. Elk met een eigen conclusie, elk met verwerping van der anderen conclusies. Doet men inderdaad niet beter, na te gaan of niet voor het eene geval de eene, voor het andere een andere conclusie de beste oplossing belichaamt?

Het is niets moeilijk meer — de literatuur vloeit over van gegevens — de argumenten voor en de argumenten tegen de verschillende stelsels op te tellen en netjes te groepeeren. En in deze praeadvies en debatten vindt men ze opnieuw alle te zamen: Doch wat men er mist is de scheppende synthese, terwijl toch zij alleen kan leiden tot de bevrijdende daad. De maatschappij dreigt aan delibereeren te gronde te gaan.

Kan in de productie de winstprikkel worden ge-

mist? Kan zij worden vervangen door de nobeler eerocht van den leider, die groot gaat op het bedrijf, dat groot werd door hem? Het zijn psychologisch belangwekkende vragen, waarover dezen Zaterdag in Utrecht weder belangwekkende dingen gezegd zijn. Doch die men, delibereerende, nooit tot oplossing brengen zal. Terwijl de maatschappij om oplossing schreeuwt van die andere problemen van productie en distributie, die daarachter liggen en nóg belangrijker zijn.

Zijn de particuliere leiders de beste? Voor de Nederlandsche Bank wil zelfs het socialisatie-rapport hen niet aan den dijk zetten; men heeft hier trouwens reeds met een tusschenvorm tusschen particulier en overheidsbedrijf te doen. Er zijn andere bedrijven — ongelukkig voor de voorstanders van radicale socialisatie juist zulke, waar socialisatie voorshands minime kans op verwezenlijking heeft — waar recente gebeurtenissen ernstigen twijfel hebben gewekt; van socialistische zijde is hieraan ter vergadering een paar keer herinnerd. Twee voorbeelden ten bewijze, dat generaliseeren niet verder brengt. En inmiddels blijft de tijd manen tot de daad, de daad, die noodzakelijkerwijs in vele daden zich splitsen zal, elke weer anders geschakeerd al naar het geval dat zij aangrijpt.

Waar werken de arbeiders het best, in het private of in het publieke bedrijf? Er is veel te zeggen voor het nuchtere antwoord van den heer Van den Tempel: dit hangt af van leiding en loonstelsel. Maar ook dit antwoord beslist niet over de vraag, welk stelsel of welke stelsels van voortbrenging het best passen voor de komende tijden. Daar spreken vele andere factoren mede.

Prof. Bordewijk, het succes der in eigen beheer geëxploiteerde stadsboerderijen in Groningen toegevend, kon er terecht op wijzen, dat dit voorbeeld, ontleend aan een gewest, waar de landbouwtechniek zich op haar best heeft ontwikkeld, bewijskracht mist voor andere streken. Het zooveelste bewijs voor de stelling, dat elk geval afzonderlijk wil worden bekeken.

Als deze overtuiging mocht komen bovendien is er eenige kans, dat onze maatschappij zich berekend zal toonen voor de vitale vraagstukken, die haar ter oplossing zijn voorgelegd. Maar blijft het bij den strijd tusschen een drie, vier stelsels, wier aanhangers elkander het licht in de oogen niet gunnen, dan reikt onze samenleving zich hiermee een brevet van onmacht tot regeneratie uit.

D. VAN BLOM.

DE WERKLOOSHEIDSVZERZEKERING EN DE WERKGEVERS.

Het hangt den werkgevers boven het hoofd, dat zij binnen niet te langen tijd verplicht zullen worden, geldelijk aandeel te dragen in de kosten der bestrijding van werkloosheid hunner arbeiders. De tegenwoordige Minister van Arbeid heeft dit reeds in uitzicht gesteld en het vraagstuk bij den „Nederlandschen Werkloosheidsraad“ in bespreking gebracht. De diverse vakcentralen der werkgevers en der werklieden hebben, naar verluidt, hun standpunt dienangaande reeds voorloopig bepaald.

De in den Werkloosheidsraad vertegenwoordigde werkgeverscentralen schijnen tegen deelneming hunnerzijds in de werkloozenzorg niet volkomen afwijzend te staan. Dit komt mij ook juist voor. Werkloosheid is een bedrijfsverschijnsel. De arbeider, die in een bedrijf zijn brood verdient, maakt deel uit van dat bedrijf, evengoed — meer nog — dan de in dat bedrijf gebezigde machines, enz.; hij helpt het bedrijf in stand houden, winst maken en reservefondsen vormen. Heeft het bedrijf nu op zeker oogenblik zijn arbeidskracht niet meer noodig, terwijl hij toch zichzelf en zijn gezin moet onderhouden, dan kan, als hij niet direct weer ander werk kan vinden, het bedrijf, dat hem ontsloeg, voor die onderhoudskosten tot op zekere hoogte aansprakelijk worden gesteld. Al

moge de werkgever met recht kunnen aanvoeren, dat hij geen schuld heeft aan het ontslag, dat hij daartoe slechts noodgedrongen overging, niettemin kan hij zich niet geheel aan de onderhoudskosten van den arbeider onttrekken. Ook machines, gebouwen, materiaal, paarden enz. moet hij onderhouden als ze op zeker oogenblik niet gebruikt worden; dat is bedrijfszaak; hij behoort daarop te rekenen bij de bepaling zijner bedrijfskosten, hij dient daarvoor te reserveeren, of zich tegen dit risico te verzekeren. Of ook de werklieden zelven zich behooren te verzekeren en of het Rijk en de Gemeenten in de kosten moeten bijdragen, zijn vragen, die straks nader onder de oogen gezien zullen worden; dat echter alleen deze partijen de verzekering moeten dragen en de werkgevers er niet mee te maken hebben, is naar mijn gevoelen stellig onjuist.

Dit zien, gelijk gezegd, de genoemde werkgeversorganisaties dan ook wel in en het gaat er nu dus eigenlijk maar om, niet of, maar hoe zij in de werkloozenzorg zullen worden betrokken.

De groote meerderheid der werkliedenorganisaties verlangt, dat het bestaande stelsel van werkloozenzorg behouden blijft; met dit verschil, dat de werkgevers wettelijk verplicht worden tot het storten van premie in de door de arbeiders bestuurde werkloozenkassen; waartegenover de werkgevers dan mede-vertegenwoordiging verkrijgen — naast vertegenwoordigers van Rijk en Gemeente — in de helft van een centrale en van gemeentelijke commissies. De centrale commissie zou regelen vaststellen, waaraan de besturen der kassen zich hebben te houden, de gemeentelijke commissies zouden er op hebben toe te zien, dat de kassen zich inderdaad aan die regelen houden.

Dit voorstel schijnt mij voor de werkgevers weinig begeerenswaard. En wel voornamelijk hierom, dat de verzekering volgens het huidige stelsel — hetwelk overigens slechts ongeveer $\frac{1}{2}$ der loonarbeiders onder het bereik der verzekering kan brengen — te ver af staat van het bedrijf en te dicht staat bij de politiek. Ik kom hier op het terrein, waarop dezer dagen, tijdens het congres over de sociale verzekering te Utrecht, werd slag geleverd. De vraag kwam daar aan de orde of de overheidsbemoeiing met de sociale verzekering de organen — al dan niet omvattende de samenwerking der belanghebbenden — met de uitvoering belast, scheppen moet, of dat de wet slechts de waarborgen moet regelen, waaraan hebben te voldoen de door vrij initiatief te scheppen samenwerkingen van belanghebbenden, die de uitvoering zullen ter hand nemen. De bespreking van die vraag had allereerst plaats met het oog op de verzekering van ziekengeld, waaromtrent de wederzijdsche organisaties van werkgevers en arbeiders onder leiding van de heeren Posthuma en Kupers de wenschelijkheid hebben gevoeld, die zelf ter hand te nemen in plaats van deze verzekering door overheidsorganen (raden van arbeid, enz.) te doen administreren. Dit plan heeft aanstonds sympathie bij mij opgewekt,¹⁾ een sympathie, die sterk is bevestigd door de lectuur der praeadviezen en de toelichting daarvan ten congresse van de heeren Posthuma en Kortenhorst *pro* en van den heer Duys *contra* die eigen bemoeiing. Ik moge hier een enkele aanhaling doen uit het praeadvies van Dr. Posthuma (blz. 53):

„Er ontbreekt nu eenmaal bij uitvoering door organen door overheidsbemoeiing geschapen, het gevoel van saamhoorigheid tusschen deze organen en de rechtstreeks belanghebbenden. Te verwonderen is zulks niet. Immers kan, bij het scheppen dier organen, de overheid nimmer voldoende rekening houden met de behoeften van het leven, terwijl daarentegen, wanneer de belanghebbenden de organen kiezen, aan wie zij de behartiging van hun belangen opdragen, aanstonds een band tusschen de organen en de belanghebbenden wordt gelegd en voortdurend wordt on-

¹⁾ Men zie daarover ook mijn opstel „Een eisch van democratie?“ in het tijdschrift „De Opbouw“ van 15 October j.l.

belangrijker dan winstmakingen publiek
Kap. Prof is in m. d. d. en p. v. d.
drif meer ruim; beheid wordt, langer

genomen genomen wordt met
behoort om de overheid middelen
dan in verband de bedrijf

derhouden. Ook is het duidelijk, dat elk bedrijf zijn eigen eischen heeft, zeker niet minder op het gebied der sociale verzekering, dan op ander gebied. De ervaring, opgedaan met de uitvoering door overheidsorganen, ook zelfs indien daarin belanghebbenden zitting hebben, als bijv. in de Raden van Arbeid, heeft geleerd, dat de overheid nimmer, naar genoege dier belanghebbenden, voldoende rekening kan houden met al de verschillende eischen der afzonderlijke bedrijven. Door overheidsbemoeying komt nooit een organisatie tot stand, die zoo de volle sympathie van en zoo het noodzakelijke verband met de belanghebbenden heeft als dit het geval is bij een organisatie, opgebouwd door de belanghebbenden zelf.¹⁾ Daardoor is het verklaarbaar, dat bij organisatie door overheidsbemoeying elke actie tot verbetering eener wettelijke voorziening van de zijde der werkgevers ontbreekt, terwijl diezelfde werkgevers, blijkens praktische ervaring aanstonds bereid zijn tot het treffen van verbeteringsmaatregelen, wanneer het de eigen organen betreft. Het mag wel eens in het licht gesteld worden, dat zulks ook in groote mate bij de arbeiders gevoeld wordt." En verder (bl. 55): "...komt de overheid in het spel, of de mentaliteit derzelfde personen wordt een geheel andere en algemeen vestigt zich de opvatting, dat de gemeenschap wel kan betalen."

Al wat hier gezegd is, geldt nu niet minder voor de werkloosheidsverzekering. De bestaande Rijkscommissie van advies voor de werkloosheidsverzekering, ingesteld als Overheidsorgaan en waarvan de leden door de regeering worden benoemd, is thans samengesteld voor de eene helft uit vertegenwoordigers der werkliedenorganisaties, voor de andere helft uit z.g. vertegenwoordigers van Rijk en Gemeente. In deze laatste helft willen de werkliedenorganisaties nu ook enkele, door de regeering te benoemen z.g. werkgeversvertegenwoordigers opnemen. Maar tusschen deze vertegenwoordigers en „de werkgevers” zal evenmin nauw contact komen te bestaan als thans tusschen de gemeentelijke vertegenwoordigers en „de Gemeenten”. Onder de werkliedenvertegenwoordigers zijn enkele leden der Tweede Kamer en de vertegenwoordiger van het Rijk, de voorzitter der Commissie, is eveneens lid dier Kamer. Men voelt nu achter de Commissie de Tweede Kamer staan. Kunnen de werkliedenvertegenwoordigers in de commissie wat bereiken, en voegt de Minister zich daarnaar, dan vinden zij dat natuurlijk best; doch gaan daar de zaken niet naar hun zin, dan brengen zij de kwestie over op politiek terrein en gaan daarover in de Kamer met den Minister nog eens praten. Bij de aanvragen van credieten of door middel van een interpellatie wordt daarvoor dan wel de gelegenheid gevonden. En de voorzitter der Commissie dient bij het bepalen van zijn houding in de Commissie dus steeds te bedenken, dat hij straks in de Kamer ook geroepen kan worden de onderhavige zaak van uit een politiek oogpunt te bezien; hij kan bezwaarlijk op de eene plaats zus en op de andere zoo spreken.

Deze vermenging van verzekeringsbeheer en politiek heeft gemaakt, dat de werkloosheidsverzekering thans totaal is vastgelopen, gedatureerd en in zijn grondslagen ondermijnd. Het eerste grondbeginsel eener gezonde verzekering, dat zij zich zelf in stand houdt, dat voldoende fondsen worden gevormd om vaste, tegenover de verzekerden aangegane verplichtingen te allen tijde te kunnen nakomen, bestaat niet. Willens en wetens zijn voor verscheidene kassen premiebedragen vastgesteld, waarvan met volkomen zekerheid vooruit kon worden gezegd, dat zij bij lange na niet voldoende zouden zijn om — afgescheiden van eenige crisis — de benoedigde uitgaven te dekken. Dit onder het motief, dat de arbeiders niet meer konden betalen of niet meer wilden betalen uit vrees, dat de beste leden der vakverenigingen, de vaste werklieden, uit de organisatie zouden weglopen. Zoo werd

¹⁾ Zeer treffend komt de juistheid dezer opmerking ook uit bij de van Overheidswege ingestelde arbeidsbeurzen. Hoewel deze uitsluitend zijn ingesteld ten behoeve van werkgevers en arbeiders en gewoonlijk door „vertegenwoordigers” van deze beide groepen worden bestuurd, bestaat er geen groote belangstelling voor.

voor de transportarbeiders een premie van 8 cent per week bepaald¹⁾ en gold tot verleden jaar toe voor de bouwvakarbeiders nog een hoogst-mogelijke premie van 30 cent per week, op welke laatste, omdat zij te laag was, Rijk en Gemeenten een bijslag van 200 pCt. in plaats van de normale 100 pCt. stortten. Juist zooals de heer Posthuma zegt, de gemeenschap was er dan goed voor om de tekorten te betalen. De arbeidersorganisaties, die hooge contributies van haar leden hebben geheven om zooveel mogelijk te trachten haar werklozenkas in stand te houden (de diamantbewerkers zijn b.v. f 1 per week gaan betalen) moesten nu wel tot de conclusie komen, dat zij een verkeerde politiek hebben gevolgd. En het spreekt vanzelf dat, als de besturen van de werklozenkassen der werkliedenorganisaties gevoelen, dat de kas van Overheidswege wel weer bijgevuld wordt als zij leeg mocht raken, zij tot een zuinig en streng beheer dier kassen en scherpe contrôle of hun leden werkelijk werkloos zijn en geen nieuw werk kunnen vinden, minder worden geprikkeld dan wanneer zij per se met eigen middelen moesten rondkomen.

Al komen er nu een paar werkgevers als leden van de Rijkscommissie bij en wordt deze omgezet van een commissie van advies tot commissie van bestuur, de zaak zal er niet wezenlijk door veranderen. Als de werkgevers gaan meebetalen, zullen de arbeiders nog zeggen, dat de premie eerder verlaagd dan verhoogd kan worden; op gezonde basis zal de verzekering niet meer gevestigd kunnen worden. En dit te minder, als nog besloten mocht worden tot de instelling van een crisisfonds, waarop ik hier ter plaatse niet verder zal ingaan.²⁾

Willen de werkgevers, gevoelende dat zij weldra tot medebetalen aan de werklozenverzekering zullen worden genoopt, zorg dragen dat er dan ook een goede verzekering komt, dan zullen zij dus wijs doen, die verzekering in eigen hand te nemen. Zij zullen zich dan moeten laten leiden door hetzelfde reële, verstandige en loyale inzicht, dat het „plan Posthuma-Kupers” deed ontstaan en de wettelijke regeling daarvan zal zich geheel bij de ontworpen „Proeve” voor de ziekengelduitkeering kunnen aansluiten. Dat wil dus zeggen, dat de werkgevers ook de premie geheel voor hunne rekening nemen. Slechts op die voorwaarde is ook medewerking der werkliedenorganisaties te verwachten. Wie zich op het boven door mij ingenomen standpunt kan plaatsen, dat de werkloosheid een bedrijfszaak is, zal erkennen, dat de rechtsgrond van premiebetaling uitsluitend door de werkgevers nog veel sterker is bij de werkloosheidsuitkeering, dan bij de ziekengelduitkeering. Ziekte van den werkmán is toch in 't algemeen gesproken geen zaak, waarvoor het bedrijf redelijkerwijze min of meer aansprakelijk gesteld kan worden.

Natuurlijk zou de aansprakelijkheid van de werkgevers niet verder kunnen gaan dan betaling der uitkeering bij normale bedrijfsverloosheid; bij crisis zal de gemeenschap die taak van hen moeten overnemen. Wat normale en wat crisiswerkloosheid is, zal bedrijfsgewijze moeten en kunnen worden uitgemakt. Grote verscheidenheid zal daarbij bestaan tusschen het eene bedrijf en het andere. Het eene bedrijf kenmerkt zich b.v. door een vrij geregelde werkloosheid van een betrekkelijk groot aantal werklieden, doch van elk maar gedurende vrij korten termijn (bouw-, havenarbeiders, enz.); in andere bedrijven komt werkloosheid mindervuldig voor, doch is zij per

¹⁾ Deze premie is nu tot 18 cent verhoogd, maar daarop moet de overheid dan nog 200 pCt. bijslag betalen. De vrees, dat de goede risico's bij de vereischte opvoering der premie de organisatie zullen verlaten, ontzenuwt het argument, dat de verzekering het goedkoopst kan worden gedragen door de vakorganisaties.... omdat daar zulke goede risico's zijn.

²⁾ Ik stel mij voor, dit nader te doen in de October-aflevering van het tijdschrift „Sociale Voorzorg” bij een volledige bespreking der programs van de vakorganisaties.

man van langeren duur (metaalarbeiders, kantoorbedienden, enz.).

De werkgevers zullen er zeker tegen opzien dezen nieuwen last nog weer op zich te nemen, toch zal het hun per saldo nog voordeliger uitkomen dan wanneer een andere weg wordt gevolgd. En in elk geval is het voor het bedrijf veel dragelijker, slechts in normale tijden voor werkloosheidsuitkeeringen te moeten zorgen en in crisistijd te worden vrijgesteld, dan — waartoe zij van Regeeringswege (begrijpelijkerwijze met matig succes) werden aangespoord — in crisistijd „wachtgeldregelingen” in te voeren, waarvan zij de kosten voor 57 pCt. moesten dragen; terwijl de Regeering maar 33 pCt., de Gemeenten 10 pCt. bijdragen.

Men zal wellicht opmerken, dat de bovenbesproken, door de werkgevers te bekostigen wettelijke regeling der werkloosheidsverzekering niet in het teeken der actuele politiek staat: 1o. omdat we thans bij uitstek crisiswerkloosheid beleven, die dus juist buiten die verzekering zal vallen; 2o. omdat het nog zeer te bezien staat of het in de „Proeve” neergelegde stelsel voor de ziekengeldverzekering tot stand zal komen.

De eerste opmerking is tot op zekere hoogte juist. Inderdaad kan de beoogde wettelijke regeling niet veel effect sorteeren voor de tegenwoordige crisisonstandigheden. Maar zoo gauw zal de wettelijke regeling waarschijnlijk ook niet tot stand komen. Tusschen het tijdstip van overweging hoe een wettelijke regeling wordt gewenscht en den dag, waarop de wet in het Staatsblad staat, resp. ingevoerd wordt, verlopen ten onzent gewoonlijk nog wel eenige dagen. Het is dus zaak, maar alvast te beginnen.

En dat die regeling niet zou kunnen worden samengevat met de regeling der ziekengeldverzekering volgens de „Proeve”, omdat het lot daarvan nog onzeker is, kan ik niet gevoelen. Weliswaar scheen het, alsof in het congres over de Sociale Verzekering, belegd door de Vereeniging van Raden van Arbeid een meerderheid bestond, die de Raden van Arbeid als dragers der ziekteverzekering wilde behouden, maar dat zegt nog niet veel. In deze tijden van economische depressie, waar werkgevers en arbeiders over de loonen zulke scherpe belangen-tegenstrijdigheden hebben uit te vechten, waarbij de gemeenschap zich beangstigt of beide partijen elkander niet zullen vernietigen, waarvan algemeene ondergang het gevolg zou zijn, is het een sterk sociaal lichtpunt, dat er nog zulk een contact tusschen beide partijen is en overeenstemming van wenschen voor de ziekteverzekering. Nergens kan men zich meer over verheugen, dan dat het den heer Posthuma gelukt is, de in het moderne N. V. V. georganiseerde arbeiders te onttrekken aan de suggestie van wantrouwen jegens de werkgevers zaiende klassenstrijd-predicaties van politieke leiders, als we nu in het congres voor de Sociale Verzekering weer van den heer Duys te hooren kregen. Wantrouwen, ondanks de door de arbeiders als juist erkende feiten bij de ongevallenverzekering, de land- en tuinbouwverzekering en de oorlogszeeongevallenverzekering op vertrouwen aanspraak konden doen maken. Waar de overgroote meerderheid der georganiseerde werkgevers en arbeiders van verschillende richting nu gezamenlijk vragen aan den wetgever, hun de gelegenheid te schenken samen in onderling overleg, in onderling vertrouwen, een groot sociaal werk te ondernemen dat, (zooewel de heer Posthuma als de heer Kupers wezen er in het congres op), bij welslagen, een ruim perspectief biedt voor verdere uitbreiding van samenwerking, welke van onberekenbaar algemeen nut en ter bevordering der sociale vrede kan zijn... dat daar de wetgever zou zeggen: „Dat moogt gij niet doen, ik geef u die kans niet; vrijelijk kunt gij vechten, destructief werkzaam zijn, maar opbouwend werk te doen zal ik u beletten; voor de uitvoering uwer plannen zal ik een stokje steken, uwe verkregen overeenstemming zal ik verbreken; de

kans, die misschien nimmer weerkeert zal ik niet benutten”.... dat de Regeering de verantwoordelijkheid voor een voorstel in die richting op zich zou durven nemen en, indien dit zoo mocht zijn, de volksvertegenwoordiging haar dan zou volgen...., ik zou het moeten zien alvorens het te kunnen gelooven.

Dr. J. VAN HETTINGA TROMP.

Amsterdam, 11 Oct. '21.

EENIGE BESCHOUWINGEN OMTRENT HET FINANCIËEL SYSTEEM DER VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

N a s c h r i f t.

President Harding heeft den 10 Juni 1921 de z.g.n. „Budget and Accounting Act 1921” bekrachtigd, „an act to provide a national budget system and an independent audit of Government accounts, and for other purposes”. De hoofdinhoud van deze hoogst belangrijke wet komt op het volgende neer:

1. De President zal voortaan als hoofd der administratie voor het Congres moeten treden met een welomschreven financieel program, waarvoor hij de verantwoordelijkheid zal dragen. Bij den aanvang van de jaarlijksche Congresszitting moet hij een begrooting indienen, waarop o.a. alle ontvangsten en uitgaven van het afgelopen, het loopende en het komende dienstjaar zijn uitgetrokken. Hierdoor wordt het mogelijk het evenwicht tusschen inkomsten en uitgaven en tusschen de uitgaven voor onderscheidene doeleinden te bewaren. Een goede technische inrichting der begrooting waarborgt een gemakkelijke overzichtelijkheid. Indien de geschatte uitgaven de geraamde inkomsten van het aanstaande dienstjaar overtreffen, is de President gehouden, maatregelen voor te stellen om in de tekorten te voorzien. Voorts moet hij een verslag overleggen betreffende den toestand der schatkist in het afgelopen, het loopende en het aanstaande dienstjaar. Alle geldelijke aanvragen moeten aan zijn goedkeuring worden onderworpen en hij heeft het volste recht tot wijziging en schrapping. Hij wordt de verantwoordelijke man voor een zoo doeltreffend mogelijke Staatswerkzaamheid.

2. Ten einde den President in staat te stellen de zware onder 1 bedoelde verantwoordelijkheid te dragen wordt het „Bureau of the Budget” ingesteld, dat niet alleen de begrotingscijfers verzamelt, verwerkt en kritisch onderzoekt, doch den President advies moet geven over de maatregelen, die getroffen dienen te worden in het belang van grooter zuinigheid en doeltreffendheid der Regeeringsuitgaven. Het bureau moet een grondige studie maken van de bestaande organisaties, taak en werkmethodes der onderscheidene Departementen en instellingen, de aangevraagde gelden, de toewijzing van nieuw opkomende werkzaamheden enz. en voorstellen tot hervorming doen. Het bureau heeft voorts tot opdracht voor den President eene kodificatie te maken van alle wetten en wetsbepalingen betreffende de voorbereiding en overlegging aan het Congres van ontvangsten en uitgaven, ramingen en bewilligingen van gelden. De werkzaamheden van het Bureau kunnen het best worden vergeleken met die der „British Treasury” of met die van een permanente, officieele bezuinigingscommissie. De directeur en onderdirecteur van het bureau worden door den President benoemd en deze benoemingen behoeven niet de nadere goedkeuring van den Senaat. Het bureau werkt, hoewel gevestigd in het „Treasury Department” rechtstreeks onder den President; alle ambtenaren moeten alle door het Bureau gevraagde inlichtingen verschaffen.

3. De controle over de uitvoering van de begrooting door de administratie wordt door de nieuwe wet overgedragen aan het „General Accounting Office”, aan het hoofd waarvan komt te staan de „Comptroller General”, die alleen om zeer bijzondere redenen uit zijn ambt kan worden ontzet. Het verslag over de uit-

voering der begrooting zal worden uitgebracht aan het Congres en zal niet alleen de wettigheid, doch ook de doelmatigheid der gedane uitgaven beoordeelen. Dank zij de ervaring en de adviezen van den Comptroller zal de controleerende taak van het Congres zeer worden vergemakkelijkt, daar de „Committees” tot dusver niet over deskundige organen en ambtenaren beschikten.

Tegen de algemeene verwachting van het Congres in, dat het nieuwe budget-systeem eerst voor het begrotingsjaar 30 Juni 1922—30 Juni 1923 zou worden toegepast, maakte President Harding op 27 Juni j.l. bekend, dat hij aan den heer Charles G. Dawes, den pas benoemden directeur van het „Bureau of the Budget” opdracht had gegeven een nieuw budget vast te stellen voor het, den 30 Juni 1922 eindigend begrotingsjaar, waarvoor de gelden reeds door het Congres zijn gevoterd. De bekendmaking van den President hield tevens de opzienbarende mededeeling in, dat het eindcijfer van de nieuw te ontwerpen begrooting aanmerkelijk lager zou zijn dan het reeds toegestaan bedrag van 4 miljard dollars, dat slechts als een maximum zou worden beschouwd. De heer Dawes hoopte eind Juli de nieuwe begrooting gereed te hebben.¹⁾ Den 28 Juni j.l. werd in het Departement van Binnenlandsche Zaken, onder leiding van President Harding eene bijeenkomst gehouden van 500 hoofdambtenaren der onderscheidene Departementen, ten einde te onderzoeken langs welke lijnen de inzicht gestelde bezuinigingscampagne moest worden geleid.

In zijn openingsrede van deze gedenkwaardige vergadering verzekerde de President met nadruk, dat het zijn ernstige bedoeling was eens en vooral een eind te maken aan de onpractische en spijzieke wijze, waarop tot nog toe met de staatsgelden was omgesprongen. Om tot dit doel te geraken deed hij een beroep op de loyale medewerking van alle aanwezige ambtenaren. Ten slotte stelde hij General Dawes als directeur van het nieuwe bureau aan de vergadering voor. Deze nam daarop het woord en verzocht den leden van het Kabinet elk voor zijn eigen Departement een ambtenaar aan te wijzen, die als „budget-officer” zou optreden. Met het verzamelen der noodige gegevens voor de opstelling van het nieuwe budget zal dadelijk een aanvang worden gemaakt. Den eersten stap op den weg der bezuiniging deed de Directeur zelf, door de hem door het Congres voor het nieuwe bureau toegestane som van £ 225.000 met 25 pCt. te verminderen. Minister Hoover zond bericht, dat hij op de hem door het Congres toegestane som £ 1.000.000 zou besparen.

De zaakgelastigde a.i., de heer de Beaufort, aan wiens bericht ik de gegevens van het Naschrift voor een zeer groot deel ontleende, deelt nog mede, dat de woorden op deze eerste vergadering van den „Board of Directors of the United States” gesproken, een uitmuntenden indruk hebben gemaakt.

Met spanning moet worden afgewacht, in hoeverre de grootsche bezuinigingsplannen zullen worden verwezenlijkt. Vast staat echter, dat, indien de nieuwe wet inderdaad in een goeden geest wordt uitgevoerd, de Amerikaansche Staatsadministratie op een hooger peil van doeltreffendheid zal geraken.

De leiders van de „Movement for Budgetary Reform” kunnen met trots en voldoening op de bereikte resultaten terugzien. Zelden viel hervormers een zoo volkomen zegenpraal ten deel.

Mr. Dr. A. SPANJER.

NA DE OPHEFFING DER RIJKSKOLEN. DISTRIBUTIE.

Prof. I. P. de Vooy's schrijft ons:

In het artikel „Na de opheffing der Rijkskolendistributie” is eene onjuistheid terechtgekomen, die ik gaarne zou herstellen. Er is daarmede eene histori-

¹⁾ Of het zoo vlug is gelukt? Wij weten het niet.

sche bijzonderheid gemoeid' van Nederland tijdens den oorlog, die toch wel de aandacht verdient.

Ik had geschreven dat bij het uitbreken van den oorlog de scheepvaart gestremd was, totdat een met groenten geladen kolenboot der Scheepvaart- en Steenkolenmaatschappij weer van Rotterdam wegvoer. Dit nu was onjuist.

De schepen der Scheepvaart- en Steenkolen Mij. hebben geen oogenblik gestopt. In Augustus 1914 werd de Noordzee alleen door deze schepen, en eens per week door de New-York boot van de Holland-Amerikalijn bevaren; de oorlogsvloot natuurlijk niet medegerekend.

De groentenlading was noodig omdat op een gegeven oogenblik geen Engelsch geld te verkrijgen was, en de maatschappij zich van een ruimmiddel bediende. Waar het de eer der Rotterdamsche handelsvloot raakt, en waar b.v. de Vereeniging „Onze Vloot” de Holland-Amerikalijn met het genoemde feit completeerde zal ik er zeer veel prijs op stellen, indien u mijne rectificatie alsnog zoudt willen opnemen.

GOUD IN HET DERDE KWARTAAL 1921.

Aan het overzicht der Firma H. Drijfhout & Zoon is het volgende ontleend:

De twijfelachtige stemming, die reeds in de vorige berichtperiode de goudmarkt beheerschte, is ook voor dit kwartaal domineerend geweest. De schier eendooze afvloeiing van goud naar de Vereenigde Staten heeft het aanbod in het vrije verkeer dermate doen afnemen, dat de goudprijs zich geheel te richten heeft naar den stand van den dollar, die, in weerwil van alle goudremises, zich in alle Europeesche landen belangrijk boven pariteit blijft bewegen. Dat de grillige, onberekenbare wendingen van den dollar, verscherpt door speculatieve operaties, thans het agio van den goudprijs bepalen, zonder eenige ruimte van betekenis te laten, maakt den toestand op de goudmarkt eenigszins precair. Bij dezen ongunstigen factor voegt zich nog de aanhoudende malaise in vrijwel alle takken van industrie, zoodat het niet behoef te verwonderen, dat afgescheiden van de belangrijke goudverplaatsingen, de goudmarkt een traag verloop had. Reeds in ons vorige overzicht hadden wij gelegenheid te wijzen op de terughoudendheid, die naarmate de stijging van den dollar verderen voortgang maakte, steeds scherper naar voren trad met het oog op het toenemende gevaar voor reactie. Het koersverloop gedurende dit kwartaal heeft bewezen, dat dit gevaar geenszins denkbeeldig was. Tot begin Augustus hield de stijging van den dollar aan, daarna trad een gevoelige reactie in, waarop slechts een tijdelijk herstel kon volgen, zoodat ten slotte de daling de overhand behield.

Het kwartaal opende te Londen, bij een dollarkoers van 3,72½, op een notering van 110 sh. 1 d., waarin tot 8 Juli slechts een geringe verbetering tot 110 sh. 10 d. plaats vond, doch daarna trad, in verband met de stijging van den dollar tot 3,62½, een evenredige verhooging van den goudprijs in tot 113 sh. 4 d. op 12 Juli. Onderbroken door een lichte reactie, maakte de stijging verderen voortgang tot 115 sh. 2 d. aan het laatst der maand, bij een dollarkoers van 3,56. Aanvankelijk bleef deze stand ook in Augustus gehandhaafd, zelfs kon nog een lichte verbetering tot 115 sh. 5 d. op den 2en en 3en der maand tot stand komen, doch vrij scherp volgde daarop een reactie, die de notering tot 111 sh. 4 d. op 9 Augustus terugbracht. Een geleidelijk herstel deed den goudprijs nog weder tot 113 sh. 1 d. stijgen op 17 Augustus, doch ook deze verbetering kon niet behouden blijven, zoodat op 25 Augustus weder den stand van 111 sh. 4 d. was bereikt en aan het eind der maand zelfs 110 sh. 4 d. werd genoteerd. September is op dit verlaagde niveau vrij vast gebleven, hetwelk vooral blijkt uit de betrekkelijk geringe spanning, tusschen laagste en hoogste notering gedurende deze maand t.w. 109 sh. 8 d., op 3 September, en 111 sh. 6 d., op 15 September. Het kwartaal sloot op 111 sh. bij een dollarkoers van 3,72½.

Ofschoon de goudprijs in het vrije verkeer vrijwel geheel gebaseerd was op den stand der exportprijzen en daardoor verschillen van betekenis op de markten onderling uitgesloten geacht konden worden, bleken deze toch bij heftige valuta fluctuaties onvermijdelijk. In tegenstelling met de omvangrijke kooporders, die in het vorige kwartaal voor Duitsche rekening allerwege werden geplaatst,

ontstond nu, in verband met de scherpe inzinking van de papiermark, meermalen aanbod van Duitsche zijde beneden den uit den dollar afgeleiden prijs. De inkooprij van de Reichsbank bleef dan ook, niettegenstaande de herhaalde verhoogingen, nauwelijks boven goudpariteit en bedroeg gedurende de laatste week van het kwartaal 480 papiermark per 20 mark goud, gelijkstaande met 66960 papiermark per kilo fijn. Deze prijs, herleid tegen den op dat tijdstip ten onzent geldenden markkoers van gemiddeld f 2,50 overeen met f 1674,— per kilo fijn.

De betaling van het eerste milliard goudmark heeft weliswaar op tijd plaats gehad, doch de gevolgen hebben zich geducht doen gevoelen. Een verdere uitzetting der papiercirculatie enerzijds, een vermindering van den metaalvoorraad der Reichsbank anderzijds, zijn de meest in het oog loopende, noodgedwongen „maatregelen”, die tevens een natuurlijke oorzaak vormen voor de verder ingetreden krachtige depreciatie van de papiermark. Van den, in verhouding tot de enorme papiercirculatie, waarlijk toch reeds geringen metaalvoorraad, moest de Reichsbank behalve een deel van haar zilberbezit, nog 68 miljoen mark aan goud afstaan. En zooals thans de vooruitzichten zijn, zullen ook de volgende termijnen der schadeloosstelling zonder twijfel belangrijke offers aan edel metaal eischen.

Doch niet slechts Deutschland zal, indien niet spoedig andere schikkingen worden getroffen, het droeve voorbeeld van Oostenrijk en Rusland in onvoorwaardelijke metaalafgifte hebben te volgen, doch ook de overige Europeesche landen zullen zich nog belangrijke offers aan goud hebben te getroosten. Het is zeer zeker een wanbegrip, den rijkdom van een land naar het edelmetaal bezit te willen afmeten, doch de niet te weerhouden goudstroom, die thans afvloeit uit alle Europeesche landen, duidt maar al te zeer op de financieele machteloosheid der oude wereld. De publicatie van een der Amerikaanse hoofdbanken, waarin de geringe wijziging, die de metaalvoorraden der voornaamste Europeesche circulatiebanken ondergaan, als bewijsgrond wordt aangehaald, dat de toevloed van goud naar de Vereenigde Staten uitsluitend zou voortkomen uit: 1o. nieuwe productie, 2o. de Russische voorraden en 3o. door Indië opgezameld goud, achten wij nogal betwistbaar, vooral waar bedoeld wordt aan te toonen, dat de stijging van de goudvoorraden der Vereenigde Staten niet gepaard zou gaan met een noemenswaardige vermindering van Europa's goudbezit, Rusland hierbij buiten beschouwing latende. De begin September door den Federal Reserve Board gepubliceerde cijfers omtrent den goudinvoer in de Vereenigde Staten doen zien, dat gedurende de eerste 8 maanden van dit jaar reeds 15 miljoen dollar aan goud meer ingevoerd werd, dan gedurende het geheele jaar 1920. Tegenover een goudinvoer van 443 miljoen dollar staat een uitvoer van slechts 10.720.000 dollar, zoodat derhalve de netto-goudinvoer over deze 8 maanden, gelijk staat met de helft van het cijfer over de periode 1 Augustus 1914 tot 31 December 1920. Van beteekenis vooral is de specificatie van den goudinvoer, aangezien hieruit blijkt, uit welke bronnen de goudstroom is ontstaan. In baarvorm werd 325 miljoen dollar ingevoerd, waarin zich derhalve de nieuwe productie bevindt, alsmede het goud van Russischen oorsprong; in gouderts, derhalve eveneens onder nieuwe productie te rangschikken, 26 miljoen; aan Amerikaanse munten 24 miljoen, en aan munten van diverse andere nationaliteiten 68 miljoen. Wij achten de veronderstelling niet gewaagd, dat deze laatste cijfers, totaal 92 miljoen dollar goud uitmakende, voor een groot deel bestaan uit de, uit particulier bezit voortkomende, z.g. onzichtbare reserves van verschillende Europeesche landen. Het is bekend, dat deze reserves in Europa zeer beduidend waren en de afvloeiing hiervan beteekent, al blijkt hiervan dan ook niets uit de cijfers der circulatiebanken, ongetwijfeld een belangrijke vermindering van het goudbezit. De afvloeiing van dit goud, dat gebannen uit de circulatie, in particulier bezit, voor het oogenblik weliswaar geenerlei nuttig effect ten opzichte van het financieel probleem kon doen gelden, verzwakt niettemin de grondslagen van het geldwezen in Europa. Ware het niet, dat de goudvoorraden der circulatiebanken kunstmatig werden vastgehouden, ook dit bezit zou wellicht spoedig zijn weg vinden maar de overzijde van den oceaan.

Het is duidelijk, dat de samentrekking van een hoeveelheid goud op één punt, zooals thans met de Vereenigde Staten het geval is, een ernstig gevaar in zich sluit en een verdere aanwas zelfs een funeste uitwerking op de wereldhuishouding zou kunnen hebben. Een dergelijke opeenhooping van goud dreigt toch aan het gele metaal zijn eigenlijke strekking om regeland te kunnen optreden, geheel te ontnemen, waardoor terugkeer tot een op hechten

grondslag gebaseerd internationaal geldwezen, onmogelijk zou worden gemaakt.

Naarmate de netto-goudinvoer in de Vereenigde Staten toeneemt, wordt dit gevaar ook in Amerika meer ingezien en klemmender worden de betoogen, die pleiten voor de opverping van een dam tegen den eerst met enthousiasme ontvangen, thans gevaarlijk dreigenden goudstroom. Het financieel probleem is ongetwijfeld een der moeilijkste vraagstukken van dezen tijd, doch geenszins onoplosbaar volgens den bekenden Amerikaanschen organisator Hoover. Het behoeft echter nauwelijks gezegd, dat maatregelen tot oplossing dan toch vanuit Amerika, als het financieel krachtigste land, zullen moeten worden genomen, doch dat ondanks de van gene zijde van den oceaan reeds bij herhaling en met nadruk aangevoerde bewijsgronden voor de noodzakelijkheid eener reorganisatie van het internationale financieele verkeer, nog niets daadwerkelijks werd bereikt, wijst op de groote moeilijkheid, waarvoor ook zelfs Amerika zich geplaatst ziet. Het dient dan ook te worden afgewacht of binnen afzienbaren tijd de goudstroom in andere richting zal kunnen worden geleid; voorloopig zal echter het goudbezit der Vereenigde Staten nog blijven toenemen. De nieuwe productie althans viadt, in verband met de algemeen heerschende appreciatie van den dollar, het gunstigste afzetgebied in de Vereenigde Staten, zoodat deze slechts naar andere markten zou kunnen worden geleid, indien daar een premie mocht worden gesteld, evenredig aan de appreciatie van den dollar, of indien beperkende bepalingen omtrent den goudinvoer in de Vereenigde Staten mochten worden afgekondigd. De financieele positie van Europa zal de eerst gestelde hypothese slechts in hoogst bescheiden mate tot werkelijkheid kunnen brengen, terwijl de weigering van goud door Amerika, met het oog op zijn hoedanigheid als crediteur, uitgesloten kan worden geacht.

Het schijnt, dat ondanks de langdurige daling in de goudproductie nog steeds het niveau niet is bereikt, dat voor de naaste toekomst als maatstaf zou kunnen gelden, althans de hieronder volgende cijfers voor Transvaal en Rhodesia geven, met uitzondering van de maand Augustus, weder lagere uitkomsten aan.

		Transvaal		
		1916	1920	1921
Jan./Mei	K.G.	120500	105400	100750
Juni	„	23750	22250	21100
Juli	„	23700	22900	21400
Aug.	„	24350	21850	22100
Tot. 8 mnd.	„	192300	172400	165350
		Rhodesia		
		1916	1920	1921
Jan./Mei	K.G.	11960	7340	7175
Juni	„	2445	1100	1350
Juli	„	2365	1750	1550
Aug.	„	2480	1150	1475
Tot. 8 mnd.	„	19250	11340	11550

Geenerlei stimulerende kracht gaat dan ook uit van den goudprijs, die, geheel opgebouwd op speculatieven grondslag, zelfs op den huidige stand met het oog op de hooge productiekosten, in vele gevallen, nauwelijks nog een winstmarge overlaat. Het gevaar voor een daling, dat ieder oogenblik dreigt, opent derhalve ook voor de andere ondernemingen maar al te zeer de mogelijkheid op verlies. De thans te Londen reeds ingetreden daling van den goudprijs vond weliswaar niet ten volle navolging op andere markten, zelfs bleef in enkele landen een stijgende tendens gehandhaafd, doch dit was slechts daaraan toe te schrijven, dat de stijging te Londen aanvankelijk niet algemeen werd gevolgd. De toenemende schaarschte in het vrije verkeer deed door inkrimping der marges tusschen export en vrije markt-prijs de daling tot enkele markten beperkt blijven, doch ten slotte blijft de stand van den dollar toonaangevend voor den goudprijs. Hoogstens zal de goudprijs op een der Europeesche markten kunnen stijgen tot den uit den dollarkoers afgeleiden stand, verhoogd met vracht, assurantie, enz., zoodat ook daar, zelfs in het gunstigste geval, geen noemenswaardig betere prijs te bedingen is.

In Frankrijk onderging de goudprijs een gevoelige stijging, grootdeels ten gevolge van den zwakkeren wisselkoers, zoodat aan het einde van het kwartaal reeds weder fr. 9300,— per Kg. fijn werd genoteerd, welke prijs nauwkeurig in overeenstemming was met de afleiding uit den dollarkoers.

Ten onzent is de goudprijs onafgebroken stijgende gebleven, zoodat niettegenstaande de dollarkoers reeds in de tweede helft van Augustus teekenen van reactie vertoonde

en ook gedurende de maand September de flauwe stemming de overhand behield, het kwartaal op den hoogsten stand kan sluiten. De notering voor gefineerd goud steeg geleidelijk van f 1925,— tot f 2050,— per Kg. fijn. Ongefineerd goud verbeterde van f 1900,— per Kg. fijn op 1 Juli tot f 1925,— op den 19en en tot f 1950,— op den 23en der maand, terwijl op 5 Augustus een nieuwe stijging tot f 1975 intrad. Op 15 September werd weder de hoogste stand sinds 3 September 1919 met f 1985,— per Kg. fijn bereikt, welke notering tot het einde van het kwartaal gehandhaafd bleef.

LONDENSCH E CORRESPONDENTIE.

Het voorstel van de Regeering inzake de werkloosheid; Export Credits scheme en Capital scheme; ernstige moeilijkheden in de kolenindustrie.

Onze Londensche correspondent schrijft ons d.d. 22 October 1921:

There has been only one issue this week — the Government's plans for the relief of unemployment. At the moment of writing the process of digesting the new plans is still incomplete: but it will be found, I think, that though the Government has gone to the limit of what it was possible for it to do financially, the fundamentals of the position have been unaltered.

The Premier began his exposition by a protest against the charge that his Government had been remiss in thinking of the lean days in the time of prosperity. That was not so: they had set up a Cabinet Committee in good time last year, and whilst the Unemployment Index was still very favourable, had increased the scope of the Insurance Acts to cover 8 millions more workpeople. Further, it was impossible to allow the situation to correct itself gradually: even if humanity did not revolt it was politically impossible. The present position was not due to a normal trade depression, it could only be compared to the catastrophic decline of prosperity at the end of the Napoleonic wars.

After this introduction the Premier unfolded his plans. They are as follows:

1. The Export Credits Scheme is to be amended. It is to be made applicable to all countries. The State is to guarantee in future 100 per cent of the exporters liability, but the division of the ultimate risk is to continue unchanged. That is, the State will have recourse to the extent of 57½ per cent, whilst the exporter must cover the remaining 42½ himself. But this does not exhaust the changes. In future a division is to be made between credits of under 12 months, and long-period credits which are themselves to be extended to 5 years or even longer. In the case of the short-period credits, instead of each transaction being treated as the unit, requiring separate sanction, firms are to be given a credit limit. That is, they will be given a guarantee of so much, and may distribute this as they wish between different orders.

2. The Government will assume responsibility, for interest and also, if necessary for capital-repayment, for capital improvements. Such capital improvements may actually be carried out in this country, in the Colonies or in foreign countries: the essential feature of the scheme is that the application of the money must be calculated to increase employment in the United Kingdom. Further, the Treasury must be satisfied that the proceeds of the loan will be used in connection with capital improvements.

3. The Government, having been in consultation with the Trade Unions and the local authorities, has come to the conclusion that the reserves available for the support of the unemployed whether these exist in the shape of private savings, trade union special levies, or the rates, are in many cases on the

point of exhaustion. It therefore proposes to:

a. Institute a special levy in connection with the existing Insurance Acts.

b. The Proceeds of this special levy, which will add 7 pence a week to the total contribution of the adult male insured, divided between the employed (2d), the employer (2d), and the State (3d) — with proportionate amounts in the case of other persons — will be used to give additional benefits to the wives and children of unemployed persons. Such additional grants will be subject to a maximum amount of 9/- per week, 5/ per married woman, and 1/- additional for each child, within the limits already stated.

c. In addition, the State is to devote certain sums to relief works, which shall include a certain amount of work for the agricultural districts, where there is now also unemployment.

d. Lastly, there is to be set aside a certain amount for the assistance of emigration of ex-service men.

Now as to the financial aspect of the plans. There seems to be a certain amount of uncertainty as to precisely what the Government is committed to, owing to the fact that it is not yet clear whether the Government has allotted a round sum to all the matters under my third head, or proposes to separate some of these amounts.

Nothing will be added to the total allocated to Export Credits. Parliament has already voted £ 26 millions for this purpose and only a relatively small proportion has been taken up. What is hoped for in this connection is a greater measure of popularity.

As regards the guarantee of capital and interest, the Government proposes to utilise the sum of £ 25 millions. This will be the capital sum, but as interest payments fall in, they will be reinvested, so that the limitation is only that no more than £ 25 millions will be outstanding at any one time.

As regards the relief works, the sum mentioned by the Premier was £ 10 millions. If the State portion of the special levy to the Insurance Funds is not to come out of these £ 10 millions, there will be a further amount of £ 1.600.000 on this head and a further £ 300.000 to be devoted to emigration. The maximum sum under the three heads is thus the net balance available out of the Export Credits Scheme, some £ 23 millions plus £ 10 and £ 25 millions, or £ 58 millions in all, though this may rise to a little more.

Here then is the plan: what are its prospects? The Premier, it may be mentioned in passing, also stated in his speech that the Colonial Office was sanctioning loan applications of £ 20 millions by the Crown Colonies and India, which would add considerable to the volume of orders coming in to the constructional trades, though these loans would add nothing to the burden falling on the British taxpayer.

It is clear that there will not be a net addition to the national income as a result of the special levy. This is a purely humanitarian device at the expense of the community as a whole, desirable no doubt, but not calculated to produce any effects on the economic situation. As far as the relief works go, no doubt some addition to the total amenities of the country will be produced. But it must be remembered that relief works always produce less than would have been produced by the use of the normal channels of employment. The Ministry of Health has recently forbidden the local authorities to pay more than 75 per cent of the standard wage rate to unemployed working in a given district. The men in regular employment have already in several districts protested against this principle, and in some cases the local authorities have been forced to pay rates above the limit set by the ruling of the Ministry. We may take it, then, that though it is much better to get something than to get nothing, the country will certainly

not get the full market equivalent of what it is spending.

We come next to the export credits scheme and the capital scheme. We are given to understand that in the last few days the applications under the credit scheme have been very heavy, so that the extended basis has evidently proved a psychological success. But, as has already been pointed out in debate, the whole difficulty is the uncertainty of repayment over a large part of the world. If when the exporters bills come to be taken up, the importer cannot pay, there is a dead loss. Now, if nothing happens to improve the international situation this is bound to happen in a fair number of cases, and the money will again be a disguised relief measure. As far as the guarantee schemes are concerned, they have proved very popular. The trouble will be to decide who is to get the plums, and who is to go without.

In view of the rise in prices, £ 25 millions will not go very far, but it is something. The trouble will be to separate the sheep from the goats. The excluded will certainly have a grievance, and the pressure on the Government to increase its liabilities on this head will be very great. Unless there is a decided improvement in trade, we have not heard the last of this idea.

The Labour Party is already up in arms against the special levy, and has tabled a resolution expressing the idea that the levy discriminates unfairly. Let the provision for the unemployed come out of general taxation, is the Labour argument, and do not the workers burden who in many cases already are overstrained by trade union levies, any further. The remark of the Prime Minister, that cost of production must be cut down before trade can revive has roused much resentment. The plans are already being described as a concealed attack upon wages.

The Premier had a good deal to say on the necessity of Europe setting down to work, and cooling down the nationalist fever of the last few years. His critics naturally seized upon various aspects of the international situation which he did not deal with. From several sides came a demand for the revision of the reparations policy, for a reconsideration of the Key Industries Act, and the like. These are of course the vital elements in the European situation to-day, and until they are dealt with, the schemes of the Government are not likely to do very much permanent good.

Meanwhile, as if we had not our hands full enough, serious trouble is brewing in the Mining industry again. I had occasion a week or two ago to refer to the dispute over the interpretation of the agreement as to the distribution of profits. The decision has gone against the Government. There remains some £ 3 millions of the guarantee unspent, and the Union is pressing for the distribution of this in the next weeks. The men are inflamed at what they consider the attitude of the employers, claim that they have not worked the agreement in the spirit which was intended, and seem quite unable to stand up against the demands for a further reduction of wages. Hence, the demands that they should refuse to „work starving”. What the outcome may be is not yet clear. The Unions are so poverty stricken that a strike could have no chance of success.

Unemployment shows a tendency to increase again. On October 7 the total was 1.375.768: on October 14 the number had risen to 1.384.800.

INDEXCIJFERS.

Evenals aan het eind van September is ook nu het indexcijfer hooger en wel 105 punten. Het totaal wordt hiermede 4924, hetgeen praktisch hetzelfde is als in April van dit jaar. Zoals men uit de gebruikelijke — aan „The Economist” ontleende — tabel

ziet, is deze geheele stijging te danken aan de weefstoffs-groep, waarin voornamelijk katoen gerezen is.

Data	Granen en olesch	Andero voedings-en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5)	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Januari 1914	563	355	642	491	572	2623	119,2
1 April	560	350½	626½	493	567	2597	118,0
1 Juli	565½	345	616	471½	551	2549	115,9
1 October	646	405	611½	472½	645	2780	126,4
Einde Dec. 1914	714	414½	509	476	686½	2800	127,3
„ „ 1915	897	446	731	711½	848½	3634	165,1
„ „ 1916	1294	553	1124½	824½	1112	4908	223,0
„ „ 1917	1286½	686	1684½	839½	1348½	5845	263,2
„ „ 1918	1303	782½	1805½	816	1337	6094	277,0
„ „ 1919	1441½	881½	2442½	1145	1453½	7364	334,7
„ Jan. 1920	1461	857½	2702½	1211½	1535½	7768	353,1
„ Febr. „	1454	886½	2951½	1253½	1614½	8160	370,9
„ Mrt. „	1508	914	2974½	1246	1709½	8352	379,6
„ April „	1498½	908	2938½	1232½	1654½	8232	374,2
„ Mei „	1484	981½	2819	1295½	1619	8199	372,7
„ Juni „	1511	929½	2562	1289	1555½	7847	356,7
„ Juli „	1499	934	2594	1308	1541	7876	358,0
„ Aug. „	1438	927	2521	1302½	1554½	7743	352,0
„ Sept. „	1504	928	2362½	1311	1539½	7645	347,5
„ Oct. „	1560½	900½	1951½	1316½	1446	7175	326,1
„ Nov. „	1478	869½	1651	1259½	1336	6594	299,7
„ Dec. „	1344	805	1284	1216	1275	5924	269,3
„ Jan. 1921	1295½	797	1187	1128½	1209	5617	255,3
„ Febr. „	1176½	771	1038	1053	1137½	5178	235,3
„ Mrt. „	1212	727	1030	1003	1125	5097	231,7
„ April „	1196	723	1031	936	1043	4929	224,0
„ Mei „	1195	691	996	963	1065	4910	223,2
„ Juni „	1174½	665½	973½	973	1023½	4810	218,6
„ Juli „	1165	707½	958½	937	1030	4798	218,1
„ Aug. „	1184	716½	998	920½	1000	4819	219,0
„ Sept. „	1119½	688	1258	871	987½	4924	223,8

De weefstoffs-groep staat nu hooger dan op eenig tijdstip van dit jaar, terwijl de stand niet minder dan 260 punten hooger is dan in Augustus. Iedere andere groep toont een daling, welke het grootst is voor koren en vleesch. Uitgezonderd een kleine stijging voor gerst, noteeren alle artikelen in deze groep lager. Er komen eenige voorraden binnenlandsche tarwe ter markt, terwijl de invoeren van tarwe en meel de vraag nog steeds overtreffen en de voorraden in de havens aanwassen. Thee noteert hooger, maar suiker en boter zijn aanzienlijk gedaald.

In de weefstoffs-groep zijn katoen en katoenen garens sterk gerezen, evenals laken. Deze beweging begon in begin September naar aanleiding van het ongunstige oogstbericht van de Vereenigde Staten, hetwelk oorzaak was van een groote speculatiezucht. Gedurende de eerste 14 dagen steeg fully middling American van 10,76 d. tot 13,69 d. en fully good fair Egyptische Sakellaridis van 18 d. tot 22 d. Ook de wolprijzen zijn gestegen, evenals andere artikelen in deze groep. De jutemarkt is levendiger geweest en de voorspelling, dat de oogst voor alle districten in Calcutta en Madras 4.152.000 balen zou bedragen, had een stijging der prijzen ten gevolge. Ook de vlasmarkt toonde zich levendiger; vooral naar Frankrijk en België werden verkoopen gedaan.

In de mineralengroep zijn ruw ijzer en ijzeren staaven lager, terwijl de kolenprijzen gevallen zijn, maar de mindere metalen zijn alle iets hooger. De diversengroep heeft geen belangrijke veranderingen.

Hieronder vergelijken wij den huidige toestand met dien van Juli 1914, terwijl de laatste gelijk 100 gesteld is.

De weefstoffen toonen nu, dank zij hun laatste scherpe stijging, den hoogsten stand boven de vóór-oorlogsprijzen, terwijl de delfstoffen aardig gedaald zijn. Zoals gebruikelijk geven wij hierbij ook de tabel voor het herleid indexcijfer, hetwelk voor deze maand een stijging aanwijst van 4,8 punten en nu 229,7 bedraagt.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914....	100	100	100	100	100	100
December 1914....	124	117	82	103	124	109
Juni 1918....	220	220	294	186	250	238
December 1918....	226	222	293	186	241	236
Juni 1919....	231	227	284	202	247	241
December 1919....	249	250	306	247	263	287
Maart 1920....	261	260	484	269	309	325
Juni 1920....	261	263	415	278	281	305
December 1920....	233	229	209	261	230	231
Maart 1921....	209	206	167	216	203	198
Mei 1921....	206	196	162	207	192	191
Juni 1921....	203	188	158	210	185	188
Juli 1921....	202	200	156	201	186	186
Augustus 1921....	205	203	162	198	180	188
September 1921....	193	195	204	189	178	192

Datum	Algem. index-cijf. van „the Economist”	Gem. ponderscoers over de afg. mnd.	Herleid algemeen cijfer.
1 Januari 1914.....	119,2	12,11 ¹ / ₄	119,6
1 Januari 1915.....	127,3	11,78	124,1
1 Januari 1916.....	151,6	11,02	138,3
1 Januari 1917.....	223,0	11,68	215,6
1 Januari 1918.....	263,2	11,06	240,9
1 April „.....	266,6	10,395	229,4
1 Juli „.....	277,5	9,37	214,4
1 October „.....	283,5	9,86	228,1
1 Januari 1919.....	277,0	11,19	256,6
1 April „.....	259,4	11,60	249,1
1 Juli „.....	293,2	11,70	284,0
1 October „.....	308,1	11,06	282,1
1 Januari 1920.....	334,7	10,14	281,0
Einde Januari 1920....	353,1	9,83	286,7
„ Februari „.....	370,9	8,985	275,9
„ Maart „.....	379,6	10,125	318,2
„ April „.....	374,2	10,65	329,9
„ Mei „.....	372,7	10,655	328,7
„ Juni „.....	356,7	10,905	322
„ Juli „.....	358,0	11,107	329,2
„ Augustus „.....	352,0	11,01	320,8
„ September „.....	347,5	11,21	322,5
„ October „.....	326,1	11,20 ¹ / ₂	302,49
„ November „.....	299,7	11,37	282,08
„ December „.....	269,3	11,31	252,1
„ Januari 1921....	255,3	11,37 ¹ / ₂	240,4
„ Februari „.....	235,3	11,34	220,9
„ Maart „.....	231,7	11,36	217,9
„ April „.....	224,0	11,30	209,5
„ Mei „.....	223,2	11,17	194,8
„ Juni „.....	218,6	11,34 ¹ / ₄	205,3
„ Juli „.....	218,1	11,42	206,2
„ Augustus „.....	219,0	11,77	224,9
„ September „.....	223,8	11,77	229,7

ONTVANGEN:

Proeve eener Theorie der Economie naar Christelijke Belydenis, door Dr. J. A. Nederbragt, als voorwoord een open brief aan de heeren H. Colijn en A. W. F. Idenburg, 's-Gravenhage 1921, Drukkerij Voortvaren.

Georganiseerd Overleg, door W. Luberti, September 1921, Hoofdbestuur van den Centralen Nederlandschen Ambtenaarsbond, Amsterdam.

AANTEEKENING.

Nederlandsche Zeeoorlogsschade. — In November 1919 werd hier te lande een commissie ingesteld ter bestudeering van de gevallen van zeeoorlogsschade, gedurende den oorlog door Nederlandsche onderdanen geleden. Aan deze commissie en aan de haar opgedragen taak werden door prof. Mr. Molengraaff in het nummer van 19 November 1919 blz. 1050 enkele woorden gewijd.

De commissie heeft thans een statistiek in het licht gegeven van de bij haar tot 1 October j.l. ingediende vorderingen. Deze vorderingen bedragen in totaal aan goederenschade (vernietiging, aanhouding en beschadiging van schepen en ladingen) f 78.000.000,—, waarbij komt voor personenschade (dooden, verwonden of gevangengehouden bemanning) f 12.500.000,—, dus totaal ruim 90 miljoen gulden.

In totaal zijn ingediend 4969 vorderingen, waarvan tegen Groot-Brittannië 2260, tegen Duitschland 1524. Wat het bedrag betreft staat Duitschland bovenaan met een goederenschade van f 46.000.000,— (Groot-Brittannië f 15.000.000,—); eveneens staat Duitschland bovenaan wat betreft het aantal veroorzaakte sterfgevallen, t.w. 103, terwijl over het algemeen wordt aangenomen, dat op rekening dezer mogendheid eveneens moeten worden gesteld een groot deel der 500 sterfgevallen, waarbij de mogendheid, die ze veroorzaakte, onbekend is gebleven.

Al deze vorderingen zullen door bovengenoemde Commissie op zoo onpartijdig mogelijke wijze worden onderzocht, hetwelk echter in verband met het groote aantal en het ingewikkelde karakter van vele vorderingen nog wel eenigen tijd zal eischen.

Het door de Commissie aan de Nederlandsche regeering ingediende rapport zal tot grondslag dienen van de stappen, die de regeering vervolgens bij de vroegere oorlogvoerende mogendheden zal doen.

Overzicht der door het Bureau voor Zeeoorlogsschade, op grond van de tot 1 October 1921 ingekomen vragenlijsten, voorloopig onderzochte schadevorderingen, ingedeeld naar haar aard en naar de mogendheden, waartegen zij zijn gericht. Personenschade. Goederenschade.

Mogendheden waartegen de vorderingen zijn gericht.	Personenschade.				Goederenschade.						Totaal-Generaal.										
	Sterfgeval.	Lichamelijk leed.	Vrijheidsberoving.	Uitsluitend verlies van uitrusting.	Schepen.			Ladingen.				Totaal.									
					Vernietiging.	Beschadiging.	Aanhouding.	Vernietiging.	Beschadiging.	Aanhouding.											
Aantal.	Aantal.	Bedrag.	Aantal.	Bedrag.	Aantal.	Bedrag.	Aantal.	Bedrag.	Aantal.	Bedrag.	Aantal.	Bedrag.	Aantal.	Bedrag.							
Duitschland..	103	37	87	638	865	71	26.322.193,88 ⁶	3	262.520,41	45	7.167.071,72	243	9.927.383,26 ⁶	9	146.634,31	288	2.363.069,58	659	46.188.873,17	1524	288.357,90
Frankr.	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	70.000,—	—	—	—	—	16	218.357,90	17	288.357,90	19	—
Gr. Brit. en Ierl.	49	8	1709	73	1839	6	611.506,96	15	615.206,26	220	6.980.530,11 ⁶	5	2.572.397,83	—	—	175	4.174.159,45 ⁶	421	14.953.800,62	2260	—
Italië..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	544.100,—	—	—	—	—	—	—	2	544.100,—	2	—
Oostenr.	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	6	—
Portug.	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	103.820,—	8	—
Rusland	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	103.820,—	9	—
Turkije.	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	26.300,—	—	—	—	—	—	—	3	75.057,68	8	—
V. Stat. v. Nd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	27.892,56	6	—
Amer. Onbek.	590	10	217	4	221	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4.403,37	223	—
Totaal..	714	55	2019	914	3732	106	35.521.432,20 ⁶	25	2.690.358,05	270	14.788.001,83 ⁶	525	17.351.796,37 ⁶	17	715.618,60	494	6.940.460,67 ⁶	1237	75.007.667,74	4969	—

INGEZONDEN STUKKEN.
DE BETEKENIS VAN HET WOORD
„DUMPING“.

In mijn „paper“ aan het Vrijhandelscongres schreef ik „Nowadays one understands under dumping also the coming into a country of foreign goods at a lower price than for which they can be produced in that country itself and that in consequence of the low exchange of the exporting country.“ In het debat kwam Prof. Verriijn Stuart daartegen op. Hij beweerde, dat ik hier niet van „dumping“ kon spreken.

Toen ik antwoordde, dat tegenwoordig in Engeland onder „dumping“ ook werd verstaan, zooals ik het aangegeven had, zeide Prof. V. S., dat dat toch onjuist was en hij zich er tegen verzette zooveel als mogelijk was.

In zijn artikel in dit weekblad van 12 October schrijft Prof. V. S.:

„Van „dumping“ in den eenigen zin, waarin tot dusver het woord werd verstaan, is echter thans niet de minste sprake. En het is kortweg ergerlijk om hetgeen Duitsland „in höchster Not“ thans moet doen te bestempelen met een naam, die bij uitstek geschikt is om internationale gevoeligheden te prikkelen en zodoende het kweeken van een beter, milder geest tusschen de volken te bemoeilijken.“

Tot het oogenblik, waarop ik deze woorden las, wist ik niet, dat het woord „dumping“ in de betekenis, die ik hierboven aangaf, en die toch slechts een zeer logische uitbreiding is van het begrip, dat het had toen het voor het eerst gebruikt werd in den tijd van Chamberlain's tariefstrijd, aanstoot kon geven aan één Duitscher, of zelfs aan één, soms nog gevoeliger, pro-Duitscher, temeer wanneer zoo iemand bezielt is van sterk pacifistische neigingen. Ik geloof, dat men veilig kan zeggen, dat geen niet-Duitscher, die het woord „dumping“ in de nieuwere betekenis gebruikt, er aan denkt, om daarmee onaangenaam te zijn tegen Duitsland, te meer daar toch iedereen inziet, dat het Deutsche valuta dumping een gevolg is van internationale omstandigheden (het verdrag van Versailles) en Duitsland in deze geen, ten minste weinig schuld treft.

Maar er is meer.

Helaas eerst ná het vrijhandelscongres, kwam mij in handen een brochure — die zeer lezenswaardig is — die nu voor mij ligt en waarvan ik den titel hier volledig afschrijf.

„Valuta dumping“ von Rudolf Dalberg, Dr. Jur. und Phil., Regierungsrat. Berlin 1921, Carl Heymanns Verlag“.

De „Vorbemerkung“, gedateerd „Berlin im Dezember 1920“, luidt:

„Die vorliegende Schrift bietet den wesentlichen und erweiterten Inhalt von Vorträgen, die der Verfasser im November und Dezember 1920 im Auftrage des Reichskommissars für Aus- und Einfuhrbewilligung vor Industriellen und Kaufleuten verschiedener Geschäftszweige gehalten hat.“

De Deutsche Dr. in rechten en filosofie en regeeringsraad ziet volgens p. 11 van zijne brochure het verschil tusschen wat hij noemt: „Echtes Dumping und Valuta Dumping“. Maar als door zulk een Duitscher reeds in November-December 1920 over „Valuta dumping“ gesproken en geschreven wordt, dan kan men toch aannemen, dat in Duitsland het gevoelen van Prof. V. S. niet gedeeld wordt.

Nu Prof. V. S. zich, zooals blijkt uit zijn artikel, juist verzet tegen de nieuwe definitie van „dumping“ geleid door zijn bekende — zonder te deelen, toch te waardeeren — neiging om Duitsland tegemoet te komen waar het maar mogelijk is, zal hij zeker niet koninklijker dan de koning willen zijn, en zich wel neerleggen bij het gebruik van de nieuwe definitie van het woord.

Het zoude ten minste te bejammeren zijn als een der leidende economen van zijn tijd zich ging be-

dienen van een eigen vocabularium in zijn vak, ten deele gebaseerd op sentiment.

A. B. VAN DER VIES

Amsterdam, 19, 10, '21.

Slechts enkele kantteekeningen mijnerzijds bij bovenstaand stukje. Dat de heer Van der Vies niet alleen staat in het verkeerd gebruik van den term „dumping“ was mij volkomen bekend. Ik zou hem uit Duitsland, Engeland, Frankrijk verschillende medestanders kunnen noemen, naast en behalve Dr. Dalberg, dien hij citeert. Maar het feit blijft toch, dat het woord de technische betekenis heeft, die de heer Van der Vies in zijn prae-advies voor het Vrijhandelscongres aan de Encyclopaedia Britannica ontleende; dat het in die betekenis tijdens en sedert Chamberlain's tariefstrijd telkens weder is gebruikt om mercantilistische verbittering te wekken tegen den vreemdeling, die zich aan „dumping“ schuldig maakte; dat hetgeen een dalende valuta thans aan Duitsland en andere landen mogelijk maakt, iets geheel anders is, dan hetgeen het wezen uitmaakt van „dumping“; en dat het gebruik, desondanks, van dezen term gevaar doet ontstaan voor het uitlokken van dezelfde reactie bij velen, als destijds door den strijd tegen „dumping“ werd gewekt.

Daarin ligt voor mij het „engerlijke“ van dit misleidend woordgebruik, en, wanneer het door schrijvers uit landen met dalende valuta geschiedt, ligt het bovendien in de domheid van het spelen met een gevaarlijken term. En nog in ander opzicht geeft dit misbruik ergernis, t.w. als een nieuw symptoom van de moeilijkheden, welke de economie zoo vaak zich zelf schept in de onvastheid van haar terminologie. Vreemd is daarom het verwijt, als zoude ik mij bedienen van een eigen vocabularium in mijn vak, en zulks op geen sterkeren grond, dan deze, dat ik pleitte voor het gebruiken van een technischen term in de echte, oorspronkelijke betekenis, die hij heeft, en mij verzette tegen het bezigen van een verwarrend, en, naar ik meen, gevaarlijk jargon. Wat hiermede mijn „neiging om Duitsland tegemoet te komen“ kan te maken hebben, ontgaat mij ten eenen male. Het verzet zou in den mond van een „pro-Franschman“ of van een „pro-Belg“ thans niet slechter passen dan in den mijne.

C. A. VERRIJN STUART.

EENIGE OPMERKINGEN OVER DE HANDELS-
REGISTERWET EN HAAR TOEPASSING.

Geachte Redactie,

Met belangstelling heb ik de beschouwingen over de Handelsregisterwet en hare toepassing in Uw nummer van 5 October gelezen. Ofschoon principieel tegen de beschouwingen van den heer Droogleeve Fortuyn niets is in te brengen, meen ik toch, dat de belangrijkheid der zaak door den geachten schrijver wel eenigszins te hoog wordt aangeslagen. Dat de Minister een onbillijkheid begaat tegenover de ingeschrevenen waar hij eischt dat ook over de reserves betaald wordt, en dat hij hierdoor tegen de Wet zondigt, valt niet te ontkennen. Doch dat de ministeriele interpretatie een premie zou stellen op zoo min mogelijk reserveeren, dat komt me wel wat te veel gezegd voor. Het moge theoretisch zoo kunnen gezegd worden, doch practisch kan 's Ministers eisch op de reserveering geen invloed hebben. Dit blijkt al aanstonds, wanneer men art. 19 lid 1 opslaat. De basis voor de heffing is als volgt:

	Bij een kapitaal van:	Bij de eerste inschrijving	Jaarlijksch bedrag
	f 10.000,— tot f 10.000,—	f 5,—	f 2,50
f	10.000,— tot „ 25.000,—	„ 15,—	„ 5,—
„	25.000,— „ „ 50.000,—	„ 50,—	„ 10,—
„	50.000,— „ „ 100.000,—	„ 100,—	„ 20,—
„	100.000,— „ „ 500.000,—	„ 250,—	„ 80,—
„	500.000,— „ „ 1.000.000,—	„ 500,—	„ 50,—
„	1.000.000,— „ „ 2.000.000,—	„ 1.000,—	„ 100,—
„	2.000.000,— „ „ 3.000.000,—	„ 1.000,—	„ 200,—
„	3.000.000,— „ „ 4.000.000,—	„ 1.000,—	„ 300,—
„	4.000.000,— „ „ 5.000.000,—	„ 1.000,—	„ 400,—
„	5.000.000,— of meer	„ 1.000,—	„ 500,—

Als een maatschappij met vorenstaande cijfers zou willen rekening houden bij het vaststellen harer reserves, dan zal zij hierbij slechts de jaarlijks te betalen bedragen moeten beschouwen. Immers de betaling in eens bij inschrijving behoort dan al tot het verleden en is geschied op basis der bij de inschrijvingen geldende bedragen. Maar nu is het toch wel een al te kleinen dunk hebben van de directies onzer vennootschappen, als de heer Droogleever Fortuyn gaat veronderstellen, dat zij om wille van de naar verhouding betrekkelijk kleine bedragen niet voldoende zullen reserveeren. Zal b.v. een maatschappij met een kapitaal van f 24.500 het nalaten een noodig bedrag van f 2000 te reserveeren om wille zij alsdan, in de 3de klasse vallende, het schamele bedrag van f 5,— (zegge vijf gulden) éénmaal per jaar meer zou moeten betalen, terwijl zij toch bovendien eenmaal den „gewichtigen” stap gewaagd hebbende, safe is tot ze een reserve gekweekt zal hebben gelijk aan haar kapitaal. Of, om een voorbeeld te nemen uit de hogere regioenen, zal een maatschappij met een kapitaal van f 4.800.000,— het nalaten een reserve te kweken van f 300.000,— om wille van het luttele bedrag van f 100,— per jaar, waarmede zij haar budget zou zien verzwaren.

Het klinkt waarlijk wat kinderachtig, en ik geloof, dat de consequenties van de ministerieele „zonde” door den geachten schrijver hier wel wat al te pessimistisch zijn voorspeld. Ik wil gaarne aannemen, dat na alles wat er van de gestie en het beheer der directies en vooral van de wakende attentie van Commissarissen, in de laatste maanden is uitgelekt, de geachte schrijver ietwat wantrouwend is geworden, doch dat we aan een dergelijke schuldige kortzichtigheid zouden zijn aangeland, meen ik toch wel wat een al te krasse bewering, ook al moeten vele directies en vele commissarissen tegenwoordig met den minister op de borst kloppen en in allen eendvoud des harten bekennen: „peccavimus”.

Tot slot zij het mij vergund aan de beschouwingen van den heer Droogleever Fortuyn er nog eene toe te voegen.

Ik laat hier in het midden of het hier geldt een peccavi van minister of wetgever en wil slechts een gewoon geval citeeren, waaruit blijkt, dat bij de uitvoering der Wet de belanghebbenden maar al te vaak aan de willekeur van ambtenaren zijn overgelaten. Art. 14 der Wet eischt de opgave van een filiaal of bijkantoor. Op model E vindt de naamloze vennootschap hiertoe in kolom 6 de noodige ruimte, of ingeval zij er meer dan 10 heeft op een speciaal formulier M. Mij is eene vennootschap bekend met over de 100 filialen in den lande, ressorteerende onder 29 verschillende Kamers van Koophandel. Deze vennootschap heeft, conform art. 14 lid 1, al de de daarin vereischte gegevens verstrekt, niet alleen aan de Kamer van Koophandel in wier gebied haar hoofzetel gevestigd is, maar aan al de 29 Kamers van Koophandel, zulks ingevolge het 2de lid van art. 14. Bedoelde filialen nu worden centraal van uit het hoofdkantoor beheerd, zoodat de opgave ingevolge het 3de lid van genoemd artikel reeds door het invullen van formulier E kolom 2 waren verstrekt. Aan art. 14 was dus in alle opzichten voldaan.

Sommige secretarissen van Kamers van Koophandel nu meenden van niet en eischten voor elk filiaal een volledige opgave met het gevolg, dat bedoelde vennootschap bij eenzelfde Kamer in de twintig maal dezelfde aangifte zou moeten doen. Dit beteekende in één stad:

1) 20 maal formulier E in triplo is	60 stuks
2) 20 „ „ M „ „ „	60 „
3) 40(1) „ „ K „ „ „	120 „

Totaal 180 stuks

uitmakende te zamen 660 pagina's.

Bij ministerieel rondschrijven van 11 April 1921 werd echter bepaald, dat:

¹⁾ De zaak had meer dan 6 procuratiehouders.

„Wanneer een handelszaak 2 of meer filialen heeft, „in het gebied der zelfde Kamer, is het niet noodig „op alle opgaven der filialen bij dezelfde Kamer alle „gegevens omtrent eigenaren, bestuurders, commissarissen enz. te doen vermelden. Volstaan kan worden met deze op één der opgaven van een filiaal te „doen verstrekken en dan op de opgaaf der andere „filialen daarnaar te verwijzen.”

Dit vereenvoudigde de zaak in zooverre, dat thans voor één filiaal een volledige opgave moest worden gedaan en voor de 19 andere, formulier E in triplo moest worden uitgeschreven, bevattende naam en straat van het filiaal, welke trouwens reeds op formulier M. waren aangegeven en voorts 4 pagina's met in elke kolom: „zie opgave filiaal...”. De vennootschap in kwestie moest dus geheel noodeloos, en ook tegen den geest der Wet in, 19 formulieren in triplo beschrijven met „zie opgave...”, dit maakte $19 \times 3 \times 4$ is 228 pagina's, waaraan geen sterveling wat heeft en wat ook onmogelijk de bedoeling van den wetgever kon zijn. Eenige secretarissen begrepen deze situatie volkomen en lazen de wet anders en deelden aan gemelde vennootschap mede, dat één formulier E., volledig ingevuld met een volledige lijst van alle filialen, dus ook van de filialen binnen het ressort van hunne Kamer, voldoende was. Andere secretarissen lazen niet den geest der wet, maar de woorden van het ministerieel schrijven van 11 April 1921 en eischten de massa papieren voor zich op. Men is hier overgeleverd aan de willekeur der functionarissen en deze willekeur kost heel wat werk, tijd en geld aan de ondernemingen en niet minder aan de Kamers zelf. Om een beeld hiervan te geven diene de volgende becijfering.

Indien alle secretarissen hadden geëischt wat de even genoemde tweede categorie eischte, dan had de bedoelde vennootschap moeten invullen:

561 formulieren, beslaande 2022 pagina's, waarvan 1065 pagina's met „zie opgave enz....”

Thans, dank zij den „bon sense” van eenige secretarissen bedroegen deze cijfers ongeveer 438 formulieren, bestaande uit 1407 pagina's.

Hadden alle secretarissen denzelfden „bon sense” aan den dag gelegd, dan waren de cijfers gereduceerd tot circa 348 formulieren, bestaande uit circa 957 pagina's, en ook dan ware geheel aan de Wet voldaan.

Dat het een hoop tijd en geld kost alvorens men een dergelijke hoeveelheid papier ter bestemder plaatse heeft en ook alvorens dit papier dan weer aldaar verwerkt is, behoeft geen betoeg.

Vorenstaande uiteenzetting bracht ik onder de aandacht uwer lezers, omdat bedoelde vennootschap wel niet de eenige zal zijn, welke met deze filialengeschiedenis te maken heeft gehad. De vennootschap hier in kwestie heeft zich de moeite maar getroost, omdat een beroep op den minister toch niets zou uithalen. Deze toch had bij zijn schrijven van 11 April 1921 genoeg te kennen gegeven, dat ook hij al het papier in de archieven der Kamers wenschte te zien, ook al eischte de Wet zulks niet.

F. C.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

Weltwirtschaftliches Archiv. — Jena, 1 Juli 1921.

Dr. H. von Beckerath, Kräfte, Ziele und Gestaltungen in der deutschen Industriewirtschaft; Dr. J. C. Kielstra, Die holländischen Kolonien und der Freihandel; Dr. K. Singer, Die Entstehung der englischen Währung; Dr. L. v. Borkiewicz, Das Wesen, die Grenzen und die Wirkungen des Bankkredits.

De Indische Gids. — Amsterdam, September 1921.

G. Th. Stibbe, De eerste Volksraad; F. Folkens, Meer bekendmaking in Holland van beide Indiën; G. A. N. Scheltema de Heere, De Oostindische admiraliteit; C. Henny, Stille kracht.

The American Economic Review. — Princeton, N. J., September 1921.

P. H. Douglas, and Fr. Lamberson, The movement of real wages, 1890—1918; G. E. Putnam, Recent developments in the federal farm loan; C. O. Rugles, Railway service and regulation in port terminals; M. L. Stecker, Family budgets and wages; A. Youngman, The efficacy of changes in the discount rates of the Federal Reserve Banks.

Die Bank. — Berlijn, Juli 1921.

A. Lansburgh, Das rote und das weisse „Weltgeld“; A. L., Die Berliner Groszbanken im Jahre 1920.

Idem. — Berlijn, Augustus 1921.

A. Lansburgh, Steuern; Dr. Fr. Köhler, Das bolschewistische Geld.

Bank-Archiv. — Berlijn, 1 Augustus 1921.

H. Dove, Zur Frage der Verzugsaktien mit mehrfachem Stimmrecht; Dr. P. Aretz, Die Bewertung halbfertiger Arbeiten in der Bilanz; Dr. W. Asch, Einzelfragen zur Körperschaftsteuer.

Idem. — Berlijn, 15 Augustus 1921.

D. M. von Schinckel, Die dem Goldwerte entsprechende Zwangshypothek — wirtschaftlicher Selbstmord; Dr. R. Kerschagl, Die Entwicklung des Geldes als Zahlungsmittel im Staat. (Gedanken zu einer theoretischen Untersuchung über die Natur der Banknote); Polster, Die Eintragung mehrerer Sicherungshypotheken für denselben Forderungskreis.

Technik und Wirtschaft. — Berlijn, Augustus 1921.

W. Speiser, Grosshandelskennzahlen; E. W. Köster, Die zeitgemässe Verbandsform für den deutschen Maschinenbau, Dr. Rech, Der Maschinenvertrieb und seine Formen; zur Nedden, Wärmewirtschaftslehre im Hochschulunterricht.

Idem. — Berlijn, September 1921.

Dr. Seyffert, Zur Entwicklung der Industrie-Kartelle; ter Meer, Die wirtschaftliche Bedeutung erhöhter Abschreibungen; Dr. Rech, Der Maschinenvertrieb und seine Formen (Schluss).

Jarhbücher für Nationalökonomie und Statistik. — Jena, 10. Augustus 1921.

O. Nathan, Grundsätzliches über die Zusammenhänge zwischen Volkswirtschaft und Steuern; P. Weigel, Index-Ziffern.

len en liep weder op tot 11,62%. Deze actie was na de reactie natuurlijk weder te sterk, zoodat een lichte teruggang tot ca. 11,53% plaats had. Parijs en België volgden ongeveer dezelfde lijn. In het algemeen liepen alle wisselkoersen deze week evenwijdig. Ook zelfs de marken. Ofschoon deze aan herhaalde hevige tusschenschommelingen onderworpen waren, was de algemeene richting ongeveer gelijk. Vooral de berichten over onderhandelingen met Engelsche bankiers tot het afsluiten van een groote leening, deed den koers niet onaanzienlijk verbeteren. De slechte politieke berichten wierpen echter roet in het eten, zoodat weder een daling intrad. Ook op de neutrale koersen bleven dezelfde invloeden inwerken, zoodat een afzonderlijke bespreking overbodig is.

KOERSEN IN NEDERLAND

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	Brussel **)	New York**)
17 Oct. 1921..	11.35	20.90	1.54	0.16	20.62½	2.90
18 „ 1921..	11.45	20.92½	1.69	0.16	20.57½	2.89¼
19 „ 1921..	11.50	21.07½	1.78	0.18½	20.72½	2.94½
20 „ 1921..	11.59½	21.30	1.89½	0.18	20.98½	2.95¼
21 „ 1921..	11.62	21.45	1.86½	0.17	21.07½	2.94½
22 „ 1921..	11.53½	21.25	1.78	0.17	—	—
Laagste d. w. ¹)	11.33	20.70	1.50	0.13	20.50	2.87
Hoogste „ „ ¹)	11.62½	21.50	2.05	0.19	21.25	2.96
15 Oct. 1921..	11.50½	21.60	2.02½	0.16½	21.42½	2.99 ²)
8 „ 1921..	11.66	22.30	2.51	0.16	21.89 ³)	3.08 ³)
Muntpariteit..	12.10½	48.—	59.28	50.41	48.—	2.48¼

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

¹) Particuliere opgave. ²) Noteering van 14 October.

³) Idem van 7 October.

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Christiania *)	Zwitserland *)	Spanje ¹)	Bataavia ¹) telegrafisch
17 Oct. 1921	68.25	56.—	36.15	55.75	39.25	99
18 „ 1921	67.10	56.—	38.—	55.10	38.70	99
19 „ 1921	67.90	56.40	38.25	54.30	38.75	99
20 „ 1921	68.40	56.50	37.75	54.25	38.65	99
21 „ 1921	68.40	56.25	38.25	54.15	38.75	99
22 „ 1921	68.25	56.15	38.—	54.50	38.85	99
L'ste d. w. ¹)	67.—	55.80	35.90	53.55	38.60	99
H'ste „ „ ¹)	68.75	56.75	38.75	57.20	39.50	99
15 Oct. 1921	69.40	56.75	36.25	56.60	39.95	99
8 „ 1921	70.30	57.50	37.10	54.70	40.55	99
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. ¹) Particuliere opgave.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** betekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. { Disc. Wissels. 4½ 1 Juli '15 | Zweeds. R.ksbk 5½ 19 Oct. '21
 Bk. { Bel.Binn.Eff. 5½ 19 Oct. '20 | Bk. v. Noorw. 6½ 6 Juli '21
 { Vrsch. in R.C. 6½ 19 Oct. '20 | Zwits. Nat. Bk. 4 13 Aug. '21
 Bk. van Engeland 5; 22 Juli '21 | Belg. Nat. Bk. 5-5½ 19 Mei '21
 Deutsche Rijksbk. 5 23 Dec. '14 | Bank v. Spanje 6 4 Nov. '20
 Bk. van Frankrijk 5½ 28 Juli '21 | Bank v. Italië 6 20 Mei '20
 Oostenr. Hong. Bk. 5 25 Juli '21 | F. Res. Bk. N.Y. 5 22 Spt. '21
 Nat. Bk. v. Denem. 6 5 Mei '21 | Javasche Bank 3½ 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York Call. money
	Part. disconto	Prolongatie				
22 Oct. '21	4¼-¾	3	3¼	4-½	—	4½-5 ¹)
17-22 „ '21	4¼-¾	3	3¼-4	4-¾	—	3½-5
10-15 „ '21	4¼-¾	3½-1½	4-¼	4-¾	—	5-6
3-8 O. '21	4¼-¾	3½-4½	4¼-½	4-¾	—	4½-5½
18-23 O. '20	4¼-¾	4½-5½	6¼-¾	4-¾	—	6-10
20-25 O. '19	4-½	4½-5	4-¾	4-¾	—	4½-7
20-24 Juli '14	3½-¾	2¼-¾	2¼-¾	2½-½	2¾	5½-7½

¹) Noteering van 21 October 1921.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

De sterlingkoers, door de algemeene daling op Maandag medegetrokken tot 11,33, kon zich al spoedig herstel-

Termijnnoteeringen der Valuta-Kas.

Ecarts tusschen termijnnoteering en contanten koers.

(week van 17—21 October 1921.)

	Londen.	Ult. Oct.	Ult. Nov.	Ult. Dec
Hoogste B Koers	agio ½ ct.	agio ¼ ct.	agio ¼ ct.	agio 1½ ct.
Laagste B „	Pari	Pari	„	¼ „
Hoogste L „	agio ½ „	agio ¼ „	„	1¼ „
Laagste L „	Pari	„ ½ „	„	¼ „
New-York.				
Hoogste B Koers	agio ¼ ct.	Pari	Pari	„
Laagste B „	disagio ¼ „	disagio ½ ct.	disagio 1 ct.	„
Hoogste L „	agio ½ ct.	agio ¼ „	Pari	„
Laagste L „	Pari	disagio ¼ „	disagio ¼ „	„
Parijs.				
Hoogste B Koers	Pari	Pari	disagio 2½ ct.	„
Laagste B „	disagio 2½ ct.	disagio 5 ct.	„ 7½ „	„
Hoogste L „	agio 5 „	agio 2½ „	Pari	„
Laagste L „	Pari	disagio 2½ „	disagio 5 „	„
Brussel				
Hoogste B Koers	agio 5 ct.	agio 7½ ct.	agio 10 ct.	„
Laagste B „	disagio 2½ „	„ 2½ „	„ 5 „	„
Hoogste L „	agio 2½ „	„ 7½ „	„ 10 „	„
Laagste L „	Pari	„ 5 „	„ 7½ „	„
Berlijn.				
Hoogste B Koers	Pari	agio 1 ct.	agio 2 ct.	„
Laagste B „	disagio 1 ct.	Pari	Pari	„
Hoogste L „	agio 1 „	agio 2 „	agio 3 „	„
Laagste L „	disagio 1 „	„ 1 „	„ 2 „	„

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. p. frs.)	Zicht Berlijn (in ct. p. Mk.)	Zicht Amsterdam (in cts. p. gld.)
22 Oct. .. 1921	3.93.82	7.27	0.59	34.06
Laagste d. week	3.91	7.18	0.55	34.01
Hoogste „ „	3.95.37	7.34	0.66	34.71
15 Oct. .. 1921	3.89.62	7.32	0.65	33.74
8 „ .. 1921	3.81.12	7.29	0.81	32.58
Muntpariteit.	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 1/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	7 Oct. 1921	14 Oct. 1921	15/21 Oct. '21 Laagste	21 Oct. 1921 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 3/8	97 3/8	97 1/8	97 7/16
*B. Aires 1) ..	d. p. \$	47	44 11/16	44	44 7/8
Calcutta	Sh. p. rup.	1/5 3/16	1/5 13/32	1/4 1/4	1/5 7/16
Hongkong ...	id. p. \$	2/10 1/2	3/0 1/8	2/9	3/0 3/4
Lissabon	d. per Mil.	6 1/4	5 13/16	5	6 1/2
Madrid	Peset. p. £	28.70	28.90	29.00	29.95
*Montevideo 1)	d. per \$	43 3/4	41 3/4	40 1/2	42
Montreal	\$ per £	4.16	4.22	4.24	4.33
*R.d.Janeiro ..	d. per Mil.	8 7/16	8 5/16	7 13/16	8 3/16
Rome	Lires p. £	94 50	95.87 1/2	95.50	102
Shanghai	Sh. p. tael	3/11 7/8	4/2 9/8	3/10	4/2
Singapore ..	id. p. \$.	2.4	2.4	2/3 7/8	2.4
*Valparaiso ..	peso p. £	32.30	33.10	33.40	34.50
Yokohama ..	Sh. p. yen	2/6 1/16	2/5 1/2	2/4 7/8	2/5 7/16

*Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert.
2) Noteering van 29 September.

NOTEERING VAN ZILVER

	Noteering te Londen	te New York
22 Oct. 1921	40 3/4	70 7/8
15 „ 1921	42 1/2	73
8 „ 1921	42 3/8	71 3/8
1 „ 1921	42 7/8	70 7/8
23 Oct. 1920	52 3/8	80
25 Oct. 1919	64 1/2	119 1/2
20 Juli 1914	24 13/16	54 1/2

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 24 October 1921

Activa.

Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 179.505.328,31 B.-bk. „ 52.037.029,35 1/2 Ag.sch. „ 67.817.286,45 1/2	f 299.359.644,12
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 40.932.385,—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	„	40.932.385,—
Beleeningen	H.-bk. f 26.600.173,71 1/2 incl. vrsch. B.-bk. „ 15.268.697,67 1/2 in rek.-cert. Ag.sch. „ 74.310.829,17 1/2 op onderp. f 116.179.700,56 1/2	
Op Effecten	f 107.852.700,56 1/2	
Op Goederen en Spec.	„ 8.327.000,—	116.179.700,56 1/2
Voorschotten a. h. Rijk	„	14.953.735,98 1/2
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 56.238.000,— Muntmat., Goud „ 549.730.929,59	
	f 605.968.929,59	
Munt, Zilver, enz.	„ 9.148.781,26	
Muntmat., Zilver	„	615.117.710,85
Effecten	Bel. v. h. Res.fonds. f 5.342.515,25 id. van 1/2 v. h. kapit. „ 3.940.406,87 1/2	9.282.922,12 1/2
Geb. en Meub. der Bank	„	3.747.500,—
Diverse rekeningen	„	16.241.729,80
		f 1.115.815.328,44 1/2

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	„ 5.386.728,62 1/2
Bankbiljetten in omloop	„ 1.020.627.615,—
Bankassignatiën in omloop	„ 1.179.025,88
Rek.-Cour. } Het Rijk f — saldo's: } Anderen „ 53.586.377,52 1/2	53.586.377,52 1/2
Diverse rekeningen	„ 15.035.581,41 1/2
	f 1.115.815.328,44 1/2

NED. BANK 24 October 1921 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo..... f 399.298.481,08
Op de basis van 2/5 metaaldekking „ 184.219.877,40
Minder bedraagen bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is... „ 1.997.092.405,40

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Meer	Minder
Disconto's	17.367.376,04	
Buitenlandsche wissels..		168.982,—
Beleeningen		11.880.513,58 1/2
Goud	200,—	
Zilver		46.615,81 1/2
Bankbiljetten		8.006.315,—
Part. Rek.-Crt. saldo's ..	13.964.005,86 1/2	

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
24 Oct. 1921	605.969	9.149	1.020.628	54.765
17 „ 1921	605.969	9.195	1.028.634	41.362
10 „ 1921	605.969	9.252	1.030.513	40.692
3 „ 1921	605.969	9.558	1.040.476	41.114
26 Sept. 1921	605.969	10.327	996.095	33.945
25 Oct. 1920	636.141	18.945	1.057.317	95.059
25 Oct. 1919	632.167	4.907	1.010.411	92.941
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Deknings-percentage
24 Oct. 1921	299.360	119.500	116.180	399.298	57
17 „ 1921	281.992	114.500	128.060	400.424	57
10 „ 1921	273.516	118.500	138.238	400.239	57
3 „ 1921	262.544	192.500	156.791	398.468	59
26 Sept. 1921	236.348	78.500	128.458	409.547	60
25 Oct. 1920	138.024	31.000	303.192	423.814	57
25 Oct. 1919	141.166	85.000	238.945	415.636	58
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 1)	75

1) Op de basis van 2/5 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	17 October 1921	24 October 1921
Aan schatkistpromessen..	f 477.500.000,—	f 477.000.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst ..	„ 114.500.000,—	„ 119.500.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 251.141.000,—	„ 256.851.000,—
Aan zilverbons	„ 35.425.671,50	„ 35.991.668,50

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
15 Oct. 1921	195.250		302.500	104.500
8 „ 1921	195.000		303.000	122.500
1 „ 1921	204.500		300.500	128.500
10 Sept. 1921	202.255	20.751	306.174	140.110
3 „ 1921	207.008	20.428	301.726	154.433
27 Aug. 1921	206.982	20.123	303.470	157.657
20 „ 1921	207.000	19.868	304.207	146.857
16 Oct. 1920	226.959	7.974	371.763	248.047
20 Oct. 1919	167.012	2.814	295.708	117.588
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Beschikbaar metaal-saldo	Deknings-percentage
15 Oct. 1921		221.500	***		113.850	48
8 „ 1921		237.000	***		109.900	46
1 „ 1921		229.000	***		118.700	48

10 Spt. 1921	35.186	19.215	115.748	20.156	134.218	49
8 „ 1921	35.334	22.048	121.494	22.461	136.651	49
27 Aug. 1921	35.172	23.078	109.944	38.347	135.309	49
20 „ 1921	37.302	24.554	103.165	33.063	137.114	49
16 Oct. 1920	29.584	32.207	146.961	36.985	115.108	38
20 Oct. 1919	13.168	13.933	191.152	35.581	87.341	41
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 2)	44

1) Sluippost der activa. 2) Op de basis van 2/5 metaaldekking.

DE SURINAAMSCH E BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Disconto's	Div. rekeningen ¹⁾
20 Aug. 1921 ..	1.132	2.065	1.211	1.989	260
13 " 1921 ..	1.128	2.046	1.240	2.009	191
6 " 1921 ..	1.125	2.124	1.129	2.004	165
30 Juli 1921 ..	1.125	2.058	1.377	2.041	160
23 " 1921 ..	1.124	1.969	1.160	2.034	162
16 " 1921 ..	1.124	2.057	1.198	2.046	198
21 Aug. 1920 ..	1.081	2.053	1.005	1.800	709
23 Aug. 1919 ..	949	1.448	1.151	1.524	416
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	398

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
19 Oct. 1921	128.417	123.684	312.604	28.500	275.530
12 " 1921	128.422	124.614	313.593	28.500	276.473
5 " 1921	128.414	125.667	313.347	28.500	278.182
28 Sept. 1921	128.414	124.973	314.382	28.500	278.119
21 " 1921	128.417	124.406	315.912	28.500	278.968
14 " 1921	128.411	125.208	318.036	28.500	281.265
20 Oct. 1920	123.148	127.054	355.904	28.500	324.867
22 Oct. 1919	88.040	83.413	336.865	28.500	319.438
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekkingsperc. ¹⁾
19 Oct. '21	79.715	86.416	14.794	156.809	23.183	13,51
12 " '21	64.851	80.372	15.016	134.790	22.258	14,86
5 " '21	58.541	84.949	19.266	127.772	21.197	14,40
28 Sept. '21	33.360	80.494	12.231	105.421	21.892	18,60
21 " '21	39.670	85.120	13.960	115.204	22.461	17,39
14 " '21	61.242	99.810	15.053	129.548	21.653	14,97
20 Oct. '20	61.620	83.879	16.539	125.845	14.545	10,21
22 Oct. '19	78.634	83.143	22.410	144.707	23.078	13,80
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52% ₁₀

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCH E RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehenskassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekkingsperc. ¹⁾
15 Oct. '21	1.038.565	1.023.633	3.193.609	87.728.207	4
7 " '21	1.039.765	1.023.699	2.850.678	87.461.651	4
30 Sept. '21	1.039.768	1.023.704	3.128.791	86.384.286	5
23 " '21	1.040.920	1.023.705	3.626.159	82.178.940	5
15 " '21	1.040.356	1.023.707	2.505.156	81.469.690	4
7 " '21	1.040.430	1.023.708	3.119.006	80.727.526	5
15 Oct. '20	1.098.593	1.091.656	20.431.898	62.128.766	34
15 Oct. '19	1.114.562	1.095.112	9.083.295	29.986.916	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
15 Oct. 1921	1.047.468	16.886.905	10.655.900	3.107.900
7 " 1921	1.092.490	11.266.875	10.438.200	2.765.400
30 Sept. 1921	1.142.218	19.980.295	10.773.500	3.043.900
23 " 1921	982.001	10.563.163	11.264.300	3.542.800
15 " 1921	1.035.592	14.314.155	10.262.400	2.420.200
7 " 1921	983.069	9.517.809	10.947.600	3.034.700
15 Oct. 1920	51.676.188	16.415.314	33.667.400	20.387.800
15 Oct. 1919	32.513.670	11.063.712	20.792.500	9.056.100
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. o/d. Staat
20 Oct. '21	5.523.686	1.948.367	278.075	618.023	25.300.000
13 " '21	5.523.481	1.948.367	277.810	619.724	25.400.000
6 " '21	5.523.304	1.948.367	277.619	621.576	25.400.000
29 Spt. '21	5.523.096	1.948.367	277.328	622.295	24.960.000
21 Oct. '20	5.484.280	1.948.367	263.729	600.383	26.600.000
23 Oct. '19	5.575.148	1.978.278	288.833	797.190	25.400.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
2.325.373	67.376	2.246.180	37.611.632	2.386.188	46.141	
2.273.709	68.345	2.276.863	37.792.329	2.326.329	35.037	
2.460.269	69.264	2.175.340	37.129.458	2.474.005	35.025	
2.470.050	473.488	2.087.502	39.259.666	3.202.449	82.698	
1.013.645	671.919	1.305.089	36.768.745	3.030.223	79.314	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleening van buitenl. vorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Crt. part.
20 Oct. '21	328.872	84.653	480.000	572.245	6.109.935	237.251
13 " '21	328.653	84.653	480.000	552.185	6.184.058	264.960
6 " '21	327.041	84.653	480.000	580.781	6.232.898	411.386
29 Spt. '21	326.708	81.653	480.000	614.102	6.212.237	362.325
21 Oct. '20	354.660	84.653	480.000	697.417	5.758.286	1.161.729
23 Oct. '19	343.776	89.768	480.000	364.738	4.669.044	2.100.577

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F.R. Notes	In het buit.		
28 Sept. '21	2.725.966	1.867.494	—	152.719	2.457.196
21 " '21	2.711.128	1.871.882	—	151.968	2.474.676
14 " '21	2.684.501	1.796.750	—	150.001	2.491.651
7 " '21	2.656.378	1.787.203	—	146.876	2.517.563
1 Oct. '20	2.003.072	1.328.103	111.455	162.123	3.304.690
3 Oct. '19	2.135.282	1.267.650	108.892	70.229	2.708.186

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dekkingsperc. ¹⁾	Percent. Gouddekkingsperc. ²⁾
28 Sept. '21	1.441.792	1.717.405	103.049	69,0	92,7
21 " '21	1.420.751	1.691.610	103.017	68,7	91,8
14 " '21	1.468.874	1.705.831	102.982	67,5	89,8
7 " '21	1.553.407	1.718.068	103.073	66,2	87,5
1 Oct. '20	3.011.111	2.466.116	97.358	43,7	48,1
3 Oct. '19	2.342.604	2.634.576	85.350	49,7	59,1

¹⁾ Verhouding tusschen den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opsch. schulden: F. R. Notes en netto deposito's. ²⁾ Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
21 Sept. '21	810	11.544.165	1.189.256	13.297.986	2.915.659
14 " '21	810	11.562.776	1.228.693	14.178.200	2.916.826
7 " '21	810	11.485.023	1.236.233	13.036.121	2.914.007
31 Aug. '21	812	11.493.923	1.217.579	13.059.352	2.924.701
24 Sept. '20	818	17.140.597	1.361.800	14.262.712	2.786.811
26 Sept. '19	776	13.009.195	1.332.919	13.525.705	1.994.216

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 24 October 1921.

Zelden nog heeft de beurs zoo sterk aangetoond, dat alle factoren van politieke en van economischen aard een zoo directe werking op haar uitoefenen, als thans het geval is. In den tegenwoordigen tijd gaat er bijna geen dag voorbij, of een of ander feit van niet eens zoo heel diep ingrijpende beteekenis op politiek gebied wordt onmiddellijk verdisconteerd in het koerspeil. Het spreekt vanzelf, dat dit in de vroeger oorlogvoerende landen het sterkst tot uitdrukking komt en van deze wederom het meest in de overwonnen naties, omdat in deze dadelijk de invloed, al of niet gunstig, van groot gewicht voor het dagelijksch leven wordt. Het behoeft dan ook geen verwondering te wekken, dat de beurs van Berlijn sterk bewogen is geweest na de jongste beslissingen inzake de Opper-Silezische kwestie. Sedert de dagen, waarop in de Fransche Pers de eerste aanduidingen omtrent de in Genève getroffen overeenkomst kenbaar werden gemaakt, hebben bovendien de vreemde valuta's hun stijgende tendens meer markant gedemonstreerd en is b.v. de dollar te Berlijn in dit tijdsverloop met meer dan 60 pCt. gestegen, hetgeen overeenkomt met een waarde voor de Deutsche Reichsmark van 2 Pfennig uit den vrede-tijd. Intusschen is gebleken, dat de spronggewijze monteerling van den dollar tot dicht bij de 200 toe te schrijven is geweest aan nerveuze aankopen van industrieelen, die nog schulden in het buitenland te voldoen hadden; na de eerste koortsachtige vraag heeft de valuta-markt zich dan ook in rustiger banen bewogen. Het spreekt echter vanzelf, dat bij een onverminderd voortduren van de Deutsche betalingsverplichtingen een verdere stijging van het peil der buitenlandsche deviezen tot het terrein der mogelijkheden behoort, vooral nu door het besluit van Genève een integreerend deel van het Deutsche Rijk wordt afgerukt en het dus niet meer op dezelfde inkomsten van vroeger zal kunnen rekenen. Door de verdeling van Opper-Silezië komt thans aan Polen: van de zinkproductie 100 pCt., van de kolenproductie 83 pCt., van de ijzer- en staalproductie 60 tot 75 pCt. en van de cokerebereiding 60 pCt. van het Opper-Silezische totaal. Toch is het lang niet onmogelijk, dat binnen afzienbaren tijd Duitschland deze amputatie overwonnen zal hebben.

De vermindering van de waarde van de mark en de inkrimping van de Deutsche productie-middelen hebben gedurende de afgelopen week opnieuw tot een sterke hausse ter beurze aanleiding gegeven. Aanvankelijk echter waren Opper-Silezische waarden aangeboden; spoedig echter oordeelde men, dat de ondernemingen in de bij Duitschland blijvende gebieden nog zeer gunstige levenskansen zouden hebben, indien men goede organisatorische wijzigingen op groote schaal invoerde. Dat men in Duitschland hiertoe wel in staat is, hebben de jongste concerns van Stinnes c.s. wel bewezen. In verband met deze overwegingen waren dan ook aandelen Oberbedarf, Caro-Hegenscheid en Hohenlohe spoedig niet meer in overwegende mate aangeboden en konden zij zich van de eerste schokken herstellen, terwijl de overige industriële papieren met zeer groote sprongen hun opwaartsche beweging vervolgden.

Te Weenen is een geringe ontspanning op de deviezen- en effectenmarkten ingetreden, die eenigszins samenhangt met de geldschaarschte daar ter plaatse. Deze schaarschte is voor een deel het gevolg van het optreden van den nieuwen Minister van Financiën, Prof. Gürtler, die zijn politiek niet zoo volkomen afhankelijk maakt van eventueele hulp van den Volkenbond, doch dadelijk zelf uit het eigen land meer hulpmiddelen tracht te verkrijgen, hetgeen natuurlijk samengaat met het opvoeren der lasten. Uit vrees hiervoor laat men thans veelal een gedeelte van zijn kapitaal ongeëmployeerd.

Op de overige continentale beurzen is de beurshandel veel minder intens, dan in beide bovengenoemde centra het geval is. Te Londen zijn de omzetten vrij gering te noemen, terwijl de geldmarkt ook hier het tegendeel van ruim is. De verwachting van sommige kringen, dat de geleidelijke vermindering van de „bankrate”, die op het oogenblik 5½ pCt. bedraagt, een aanmerkelijken toevloed van kapitaal naar de beurs en een stijging van het koerspeil ten gevolge zou hebben, is tot nu toe niet bewaarheid. De oorzaak is gemakkelijk op te sporen; een lage discontovoet kan natuurlijk stimuleerend werken, doch bij een periode van laag-conjunctuur soteert hij geen effect. En de economische depressie geeft niet voldoende prikkels tot aankoop van fondsen. Daarentegen zijn „gilt-edged” waarden nog steeds gevraagd, een zuivere belegging derhalve. Het gezamenlijk niveau dezer waarden is in de laatste maanden dan ook lichtelijk gestegen; het index-cijfer in

„Bankers-Magazine” is van 2285 voor April tot 2357 voor September gestegen.

Op de aandelenmarkt is echter de tegengestelde beweging te constateeren geweest. Het sterkst is de beurs wel aangegrepen door de wilde bewegingen op de petroleummarkt. In Londen beschouwt men deze heftige fluctuaties als uitingen van een grooten strijd tusschen de „big-four” (Burmah, Mexican-Eagle, Shell en Royal Dutch) en de groote Amerikaansche belanghebbenden, waarbij de laatsten op het oogenblik de aanvallers zijn en waarbij de Mexican Eagle het aanvalspunt vormt. Deze strijd heeft feitelijk de aandacht van de geheele beurs zoodanig in beslag genomen, dat voor de overige aandelen-soorten niet meer dan zeer oppervlakkige belangstelling heeft bestaan.

Vanuit Parijs zijn geen nadere bijzonderheden te melden. De markt daar ter plaatse is zeer stil en gedrukt.

Te New York is ondanks de dreigende spoorwegstaking de tendens vrij opgewekt gebleven. Voor een deel speelt hier de geldruimte een groote rol. Ter illustratie van deze geldruimte diene, dat bij de Federal Reserve Bank te New York de discontoeeringen zijn teruggelopen van 847 miljoen dollar in september 1920 tot 202 miljoen dollar op het oogenblik. Vooral de markt voor vaste-rente dragende waarden heeft hiervan kunnen profiteren, o.a. zijn de obligaties der „Liberty” en „Victory”-emissies van 2 tot 5 procent gemonteerd.

Te onzent is de markt voor staatsfondsen niet veel veranderd. Alleen bestond nogal aanbod in de Indische leeningen, waarvan b.v. de 7 pCt. obl. uit de emissie 1921 A tot een fractie boven 101½ pCt. daalden. Op den laatsten dag der berichtsweek, tevens den inschrijvingsdag van de nieuwe 6½ pCt. Indische leening werden deze 6½ pCt. Obligaties zelfs onder den emissie-prijs ter beurze verhandeld, iets, dat niet op groot animo duidt. De geheele marktstemming werkt dan ook niet mede tot het verkrijgen van een goed succes, hetgeen natuurlijk niets zegt ten opzichte van de meer algemeene aspiraties ten opzichte der Indische leeningen.

		17 Oct.	20 Oct.	24 Oct.	Rijzing of daling.
5	% Ned. W. Sch. 1918	90 ⁷ / ₁₆	90 ¹ / ₄	90	— ⁷ / ₁₆
4 ¹ / ₂	% „ „ „ 1916	88 ¹ / ₂	87 ¹ / ₄	88 ³ / ₁₆	— ³ / ₁₆
4	% „ „ „ 1916	81 ¹ / ₄	81 ¹ / ₁₀	81	— ¹ / ₄
3 ¹ / ₂	% „ „ „ „ „ „	74 ³ / ₄	74 ¹ / ₂	74 ³ / ₈	— ¹ / ₈
3	% „ „ „ „ „ „	62 ¹ / ₂	62 ³ / ₈	62 ³ / ₈	+ ¹ / ₈
2 ¹ / ₂	% Cert. N. W. S. „ „ „	52 ¹³ / ₁₆	52 ⁹ / ₄	53 ¹ / ₁₆	+ ¹ / ₄
5	% Oost-Indië 1915 „ „	92	92	92	—
6	% „ „ 1919 „ „	95 ⁵ / ₁₆	95 ³ / ₄	94 ³ / ₄	— ² / ₁₆
4	% Oostenr Kronenrente	2 ³ / ₈	3 ¹³ / ₁₆	3 ¹³ / ₁₆	+ ¹ / ₁₆
5	% Rusland 1906 „ „	7	6 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂	— ¹ / ₂
4	% Rusl. bij Hope & Co.	7	7	5 ¹ / ₄	— ¹ / ₂
4 ¹ / ₂	% China Goud 1898 „	65	65	65	—
4	% Japan 1899 „ „ „	65 ¹ / ₄	63 ¹ / ₄	63 ³ / ₄	— ¹ / ₂
4	% Argentinië Buiten..	57 ³ / ₈	55 ¹ / ₈	56 ¹ / ₄	— ¹ / ₈
5	% Brazilië 1895 „ „	53 ¹ / ₂	50 ¹ / ₂	51 ¹ / ₈	— ² / ₈
7	% Staatsspoor „ „ „	104 ¹ / ₈	103 ³ / ₈	103 ⁷ / ₈	— ¹ / ₄
7	% Amsterdam „ „ „	103 ³ / ₄	103 ³ / ₄	103 ³ / ₄	—

De aandelenmarkt te onzent bewoog zich in de achter ons liggende dagen wel in iets rustiger banen. Na de heftige reactie van de vorige week konden de koersen zich bijna alle vrij sterk verbeteren, hetgeen vooral tegen het midden der berichtsperiode tot uiting kwam. Toen echter werd de beslissing inzake Opper-Silezië nog eens extra gecommuniceerd, terwijl tegen het slot de berichten omtrent een nieuwe poging van ex-keizer Karl tot verkrijging van het gezag in Hongarije een deprimeerenden invloed hadden. De slotkoersen zijn dan ook over het algemeen wel hooger dan die van de vorige week, doch toonen ook vaak weer een gevoelige inzinking, vergeleken met het midden der berichtsperiode.

Veel andere factoren kwamen eigenlijk op de markt niet tot uitwerking. Het verloop mag dan ook vrijwel als één geheel worden beschouwd. Aandelen Koninklijke Petroleum gaven nog steeds voor de geheele beurs den toon aan, omdat deze in de eerste plaats in voeling staan met de buitenlandsche markten en als zoodanig ook het eerst en het meest nauwkeurig de opvattingen in vreemde centra weergeven. De schommelingen waren echter hier niet van al te veel beteekenis en dit zette feitelijk een stempel van grotere rust op de gansche beurs.

Aandelen in industriële ondernemingen konden zich herstellen in verband met de meerendeels niet ongunstige berichten omtrent tusschentijdsche bedrijfsresultaten, vooral in verband met spoed-bestellingen, die vele bedrijven ontvangen, omdat de Deutsche fabrieken veelal niet in den afgesproken tijd leveren kunnen.

Suikerwaarden pasten zich aan de algemeene tendens

aan. De mededeelingen omtrent Indische verkoopen bleven gunstig luiden, hoewel hier niets verrassends naar voren kwam.

Tabaksandeelen waren meestentijds gevraagd, ook al als reactie tegen het ongemotiveerd en ongelimiteerd verkoopen van de vorige week.

	17 Oct.	20 Oct.	24 Oct.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	150	149 3/4	149 3/4	- 1/4
Koloniale Bank	94 3/4	109 1/4	103 1/4	+ 8 1/2
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	123 1/4	130	129	+ 5 3/4
Rotterd. Bankvereniging	110	110 1/2	110 1/2	+ 1/2
Amst. Superfosfaatfabriek	51	62	54	+ 3
Van Berkel's Patent	63	57	55	- 8
Insulinde Oliefabriek	7 3/4	8	7 15/16	+ 3/16
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	86	86 1/4	86	
Hollandia Melkproducten	180	155	166	- 4
Philips' Gloeilampenfabriek	161	180	184 1/2	+ 23 1/2
R. S. Stokvis & Zonen	578	578	578	
Vereenigde Blikfabrieken	81 1/2	79	79	- 2 1/2
Compania Mercantil Argent.	49 1/4	52 1/2	50	+ 3/4
Cultuur-Mij. d. Vorstenland	116 3/4	128 7/8	126	+ 9 1/4
Handelsver. Amsterdam	314	327	319 1/2	+ 5 1/2
Holl. Transatl. Handelsver.	32	32	25	- 7
Linde Teves & Stokvis	71 1/4	79	76	+ 4 3/4
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	11	9 1/4	9	- 2
Tels & Co's Handel-Mij.	44 1/2	47 1/2	47	+ 3 1/2
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	117 3/4	128	126 1/2	+ 8 3/4
Kon. Petroleum-Mij.	351	370 3/4	369	+ 18
Orion Petroleum-Mij.				
Afgest. Aand.	35	34	34 1/2	- 1/2
Steaua Romana Petroleum				
Mij. . . Afgest. Aand.	32 3/4	38	38	+ 5 1/4
Amsterdam-Rubber-Mij.	86	91 1/2	89	+ 3
Nederl. Rubber-Mij.	40	42 1/2	40	
Oost-Java-Rubber-Mij.	136	144 1/2	142 1/2	+ 6 1/2
Deli-Batavia	288	313	300	+ 12
Deli-Maatschappij	247 1/2	265 1/4	260 1/2	+ 13
Medan-Tabak-Maatschappij	297	297	282	- 15
Senembah-Maatschappij	350	380 1/2	380	+ 30

De *scheepvaartmarkt* kon zich eenigszins herstellen in verband met de mededeeling van het bestuur der Holland-Amerika Lijn, dat gedurende het loopende jaar geen beroep op de geldmarkt zou worden gedaan en dat een bevredigend dividend in uitzicht kon worden gesteld. Het is overigens teekennend voor de mentaliteit van het publiek, dat de gunstige uitwerking dezer mededeeling zoo uitermate kort van duur is geweest en dat b.v. het communiqué van de Rotterdamsche Bankvereniging, dat toch een gunstige eindbalans doet verwachten, in het geheel geen stimuleerenden invloed heeft gehad.

	17 Oct.	20 Oct.	24 Oct.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	123 1/4	150 1/2	137 1/2	+ 14
" " "gem.eig.	112	140 1/2	128 3/4	+ 16 1/2
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	95	95	95	
Hollandsche Stoomboot-Mij.	50 1/2	50 1/2	49	- 1 1/2
Java-China-Japan-Lijn	90 1/2	104	95	+ 4 1/2
Kon. Hollandsche Lloyd	24	26 3/4	25 1/4	+ 1 1/4
Kon. Ned. Stoomb.-Mij.	71 1/2	82	85 1/2	+ 14
Koninkl. Paketvaart Mij.	92 1/2	100 1/2	95 1/8	+ 2 3/8
Maatschappij Zeevaart	85	85	70	- 15
Nederl. Scheepvaart-Unie	96 1/2	105 1/4	100 1/4	+ 3 3/4
Nievelt Goudriaan	115	124	117	+ 2
Rotterdamsche Lloyd	119 1/2	128	126 1/4	+ 6 3/4
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	50	54 1/2	54 1/2	+ 4 1/2
" " „Nederland”	145	154 1/2	150 1/2	+ 4 1/2
" " „Noordzee”	30	26	29	- 1
" " „Oostzee”	51 1/4	55	55	+ 3 1/2

De *Amerikaansche markt* bleef zonder eenige teekenis.

	17 Oct.	20 Oct.	24 Oct.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	150	154 1/4	154 1/4	+ 4 1/4
Anacoda Copper	92	90 1/16	92	
Un. States Steel Corp.	89 3/4	91 3/4	91 1/2	+ 1 3/4
Atchison Topeka	103 3/4	97 3/8	97 3/8	- 6 1/8
Southern Pacific	93 1/2	90	90	- 3 1/2
Union Pacific	144 1/2	138 1/2	139 1/2	- 5
Int. Merc. Marine orig. Com.	11 1/2	12	11 11/16	+ 3/16
" " " „ prefs.	53	50 3/4	50 3/4	- 2 1/4

De *geldmarkt* bleef ruim; prolongatie 3 pCt.

GOEDERENHANDEL. GRANEN.

Tot ons leedwezen kwam het wekelijksch overzicht van onzen medewerker ditmaal niet tijdig in ons bezit.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 19 October 1921.

De daling in prijzen van Amerikaansche katoen, die verleden week begonnen is, heeft zich de laatste dagen voortgezet, hoofdzakelijk door hernieuwde liquidaties en de moeilijke financiële toestanden over de geheele wereld. De markt is dan ook nog zeer zenuwachtig en onder den gemakkelijken invloed van allerlei nieuwe feiten. Bij een verbetering van de vraag zouden prijzen waarschijnlijk wel weer stijgen, daar de statistische positie heel sterk is. Weliswaar zijn de aanvoeren van den nieuwen oogst tot nu toe groot, doch het verbruik is ook grooter dan verleden jaar en zal waarschijnlijk nog wel verder toenemen. De laatste berichten van Alexandrië zijn beter en men verwacht daar een grooteren oogst dan eenigen tijd geleden, zoodat prijzen van Egyptische katoen dan ook meer gedaald zijn dan die van Amerikaansche.

Garens voor binnenlandsch gebruik zijn vrijwel verwaarloosd, ten gevolge van de wilde fluctuaties van ruwe katoen. Koopers blijven wel belangstelling toonen, doch koopen absoluut niets meer dan zij direct noodig hebben. Door de daling van de katoenprijzen is het vertrouwen geschokt en hoewel Spinners probeeren hun marges te verbeteren, is daartoe momenteel weinig kans. Bundelgarens voor export, speciaal 40er en 44er enkel en 42/2, waarin nog flinke orders loopen, zijn vast in prijs. Ook bestaat er vraag voor 30er en zelfs nog lagere nummers voor Indië, terwijl eveneens in 70/100 er voor deze markt nog al zaken zijn gedaan. Voor Egyptische garens bestaat absoluut geen vraag, daar het binnenland niet koopt en de exportvraag naar getwijnde garens geheel heeft opgehouden na de laatste daling van de Duitsche mark. Over het algemeen zijn prijzen, zoowel van Egyptische als Amerikaansche garens dan ook zeer onregelmatig.

Er zijn geen nieuwe feiten in de doekmarkt deze week. De fluctuaties van ruwe katoen hebben nieuwe zaken tegengehouden, terwijl ook zilver weer gedaald is en zijn daardoor de Oostersche wisselkoersen weer wat flauwer. Koopers nemen een afwachtende houding aan en er zijn dan ook slechts weinig serieuze aanvragen aan de markt. China en de Britsche koloniën zijn nog de beste markten en zijn enkele kleine orders geboekt.

	12 Oct.	19 Oct.	Oost. koersen.	11 Oct.	18 Oct.
Liverpoolnoteeringen.					
F.G.F. Sakellaridis	27,50	22,50	T.T. op Indië	15 1/4	15 1/8
G.F. No. 1 Oomra	9,00	8,25	T.T. op Hongkong	2/11	2/10 1/2
			T.T. op Shanghai	4/0 1/4	4/0 1/4

Noteering voor Loco-Katoen. (Middling Uplands).

	24 Oct. '21	17 Oct. '21	10 Oct. '21	25 Oct. '20	24 Oct. '19
New York voor Middling	19,— c	18,75 c	19,80 c	22,50 c	37,20 c
New Orleans voor Middling	18,25 c	18,50 c	19,— c	20,50 c	37,38 c
Liverpool voor Fy Middling	12,94 d ¹⁾	13,02 d ²⁾	14,66 c ³⁾	18,22 d	23,48 d

1) 22 Oct. '21. 2) 15 Oct. '21. 3) 8 Oct. '21.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '21 tot 22 Oct. '21	Overeenkomstige perioden	
		1920	1919
Ontvangsten Gulf-Havens.	1341	973	613
" Atlant. Havens	521	262	600
Uitvoer naar Gr. Brittannië	336	324	468
" " 't Vasteland.	1139	477	517
" " Japan etc.			

Voorraden in duizendtallen	22 Oct. '21	22 Oct. '20	24 Oct. '19
Amerik. havens	1506	1044	1206
Binnenland	1305	1068	958
New York	138	33	100
New Orleans	419	256	341
Liverpool	791	817	685

SUIKER.

De berichten uit Duitschland en de andere biet-suikerlanden, alwaar het fraaie weer in de laatste week het rooien bevordert heeft, luiden, wat opbrengst, en suikergehalte der bieten betreft, bevredigend.

Eene van officieele Duitse zijde gepubliceerde statistiek over productie, im- en export alsmede consumptie in dit land gedurende de laatste jaren, luidt:

	1920-'21	1919-'20	1918-'19
Productie	1.109.119	716.627	1.350.665
Import.....	40.500*	71.473*	39.987*
Voorr. 1 Sept./'20/'19'18	84.959	217.798	292.278
Totaal	1.234.578	1.005.898	1.680.930
Voorr. 31 Aug./'21/'20/'19	79.865**	84.960	217.798
Aflever. a/de consumptie.	1.154.713	920.938	1.463.132
Export.....	—	—	8.155
Consumptie 12 maanden.	1.154.713	920.938	1.464.977
Consumptie gedeelt. Aug.	95.392	76.685	86.925

tons à 1000 kilos.

* In de consumptie begrepen buitenlandsche suiker.

** Voorloopige opgave.

De nieuwe oogst zal de binnenlandsche behoefte geheel dekken en een klein overschot wordt verwacht voor export. Er loopen geruchten, dat Duitschland daarvan 30/50.000 tons zal moeten afstaan aan Frankrijk op rekening van de schadevergoeding.

De zichtbare voorraden bedragen volgens F.O. Licht:

	1921	1920	1919	tons
Duitschland 1 Sept. ..	79.865	84.959	217.798	tons
Tsjecho Slowakye 1 Sept.	70.073	65.596	215.000*	„
Frankrijk 1 Aug.	36.711	63.678	8.550	„
Nederland 15 Sept. ...	15.382	13.988	15.106	„
België 1 Oct.	4.644	12.627	20.336	„
Engeland 1 Oct.	307.577	356.861	325.320	„
Totaal in Europa	514.252	597.709	802.110	tons
V. S. v. N. A. 6 Oct. ...	94.533	75.454	45.052	„
Cuba, alle havens 8 Oct.	1.185.000	313.511	454.214	„

Totaal..... 1.793.785 986.674 1.301.376 tons

*) Raming.

In Engeland verlaagden de raffinadeurs naar aanleiding van de lagere prijzen voor ruwe suiker in Amerika hun verkooplimate opnieuw met 9 d., doch kwam daartoe eerst tegen het einde der week meer vraag op.

Op de Amerikaanse markt had de jongste verlaging der Cubaprijzen een meer levendigen handel ten gevolge en verkreeg de markt daardoor spoedig een vaster aanzien. De notering voor Spot Centrifugals bleef onveranderd 4,11 c., terwijl de termijnmarkt iets hooger sloot, n.l. op 2,45 c. voor October, 2,40 c. voor December, 2,38 c. voor Maart en 2,47 voor Mei.

In den toestand op Cuba kwam echter nog geen verandering van belang. De laatste oogst wordt op 3.900.000 geraamd, waarvan tot nu toe slechts ongeveer 3½ miljoen ton in de havenplaatsen afgeleverd zijn. Aangezien de maaltijd zoo goed als geëindigd is, kunnen na aantrek van de binnenlandsche consumptie de op de fabrieken opgeslagen voorraden met ongeveer 450.000 tons aangenomen worden.

De laatste statistiek luidt:

	1921	1920	1919	tons
Weekontvangst t. 15 Oct.	8.860	6.114	15.625	tons
Tot. ontv. 1 Dec.'20-15 „	3.242.860	3.332.148	3.838.015	„
Werkende fabrieken.....	1	1	1	„
Weekexport tot 15 Oct.	22.740	10.237	68.384	„
Tot. exp. 1 Jan.'20-15 Oct.	2.073.740	3.508.738	3.381.260	„
Totale voorraad 15 Oct.	1.169.628	309.388	401.455	„

Van Java valt geen nieuws te vermelden. De handel bewoog zich binnen beperkte grenzen, aangezien prijzen voor ready suiker boven de pariteit in de voornaamste afzetgebieden gehouden werden. Dientengevolge kon een partij Belgische suiker naar Britsch-Indië verkocht worden en vond ook eene lading Mauritius kristalsuiker haren weg naar Bombay.

Er wordt ook reeds over den nieuwen Javaoogst gesproken, doch zijn de prijsideeën van koopers en verkoopters nog te ver van elkaar verwijderd, om eene basis te vormen voor ernstige onderhandelingen.

Op de markt hier te lande waren in het begin der week behalve de flauwe berichten van de wereldsuikermarkt tevens de dalende buitenlandsche wisselkoersen van invloed op de prijzen, die aanvankelijk sterk terugliepen. Nadat November tot f 19% en December f 19% afgedaan was, kon de markt zich eenigszins herstellen en werd aan het einde der week f 20% per November/December tevergeefs geboden.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per loopende maand	Londen			New York 96 pCt. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per	Amer. Granulated c.i.f.	
			Nov./Dec.	Nov./Dec.	
19 Oct. '21	f 21 1/4	Sh. 55/6	Sh. 19/3	Sh. 20/6	\$ cts. 4,11/4,00
12 „ '21	„ 22 7/16	56/6	19/3	22/-	4,23/4,13
19 Oct. '20	„ —	116/-	52/-	—	8,76
19 Oct. '19	„ —	64/9	59/6	64/6	7,28
4 Juli '14	„ 11 11/16	18/-	—	—	3,26

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijz No. 7	Voorraad	Prijz No. 4	
22 Oct. 1921	1.711.000	12.400	2.948.000	15.200	7 15/16
15 „ 1921	1.651.000	12.325	3.045.000	15.300	8 1/4
8 „ 1921	1.640.000	12.325	2.976.000	15.300	8 7/16
22 Oct. 1920	473.000	7.900	2.319.000	9.150	12 7/16

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
22 Oct. 1921....	74.000	1.497.000	185.000	2.837.000
22 Oct. 1920....	69.000	938.000	281.000	3.738.000

1) Niet genoteerd.

RUBBER.

De vaste stemming, welke gedurende de voorafgaande week heerschte, kon zich ook in het begin der afgelopen week handhaven. Dientengevolge had de Amsterdamse inschrijving een gunstig verloop; van de aangeboden ca. 300 tons werden ca. 210 tons verkocht ca. 4 à 5 cents per K.G. boven taxatie. 90 tons werden door de eigenaars teruggehouden en op hogere prijzen gehouden.

Tegen het einde der week verflauwde de belangstelling van de koopers, zoodat de prijzen over het algemeen iets terugliepen. De markt sluit kalm met weinig zaken.

De slotnoteringen op de termijnmarkt zijn:

	einde voorafgaande week:	
Prima Crêpe loco	51 1/2 c.	50 c.
„ „ Nov./Dec.	52 1/2 „	52 „
„ „ Jan./Maart ...	54 „	54 1/2 „
Smoked Sheets loco	52 „	50 „
„ „ Nov./Dec.	53 1/2 „	53 „
„ „ Jan./Maart ...	54 „	55 „

24 October 1921.

COPRA.

De markt was aanvankelijk flauw gestemd. Later werd het aanbod wat minder dringend, doch bleef de markt weifelend.

De noteringen zijn:

N.-Ind. f.m.s. stoomend	f 32,—
Java „ September/November ..	„ 32,50
„ „ October/December ..	„ 32,25
„ „ November/Januari ..	„ 32,25

24 October 1921.

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

Niettegenstaande Duitschland met het oog op de valuta de meest mogelijke terughouding in aankopen in acht neemt, blijft de markt vast en wordt er voor Amerikaanse rekening gekocht. Buenos Aires meldt een verkoop van 50.000 Frigorifique huiden.

Het restant Liebig-huiden in Liverpool heeft den volen vraagprijs van 12 1/2 d. opgebracht.

Voor droge huiden is de markt kalmer en worden Buenos Aires Americanos aangeboden voor 10 1/4—10 3/4 d. Javamarct: Vaster, zoowel te Amsterdam als te Rotterdam kwamen vrij belangrijke partijen tot afdoening.

Inlandsche huiden: in Duitschland buitengewoon levendig. Op de laatste veilingen in Zuid-Duitschland werd 30 à 40 pCt. meer betaald. De hogere wisselkoers komt ook op de inheemsche goederen tot uitdrukking.

De Rotterdamse Huidencub veilt a.s. Woensdag ruim 6000 huiden en 3000 vellen.

Looistoffen: Voor Mimosa vaster. Quebracho f 24,— gedaan. Lagere offerten geweigerd.

Rotterdam, 22 October 1921.

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	Ijzer Clev. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
24 Oct. 1921..	nom.	66.2/6	158.2/6	24.2/6	26.5/-
17 " 1921 ..	nom.	66.10/-	157.12/6	23.17/6	26.2/6
10 " 1921..	nom.	96.7/6	155.17/6	23.2/6	26.12/6
25 Oct. 1920..	nom.	91.15/-	251.10/-	36.2/6	39.10/-
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

GRAAN.

Data	Petro-grad Londen/ R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Engel- land
17-22 Oct. 1921	—	—	4/3	4/3	19/-	19/-
10-15 Oct. 1921	—	—	4/-	4/-	20/-	20/-
18-23 Oct. 1920	—	—	13/6	13/6	95/-	95/-
20-25 Oct. 1919	—	—	f 75,- ¹⁾	8/6 ²⁾	180/-	65/- ²⁾
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 ¹⁾ / ₄	1/11 ¹⁾ / ₄	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bor- deaux	Genoa	Port Sald	La Plata Rivier	Rotter- dam	Gothen- burg
17-22 Oct. 1921	7/6	12/9	13/6	20/-	6/-	8/6
10-15 Oct. 1921	8/3	12/9	13/-	20/-	6/2	8/7 ³⁾
18-23 Oct. 1920	—	—	—	—	—	—
20-25 Oct. 1919	62/6	77/6	67/6	47/6	f 10,-	Kr. 70
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladoo- stock West Europa	Chil- West Europa (salpeter)
17-22 Oct. 1921..	27/6	—	—	40/-
10-15 Oct. 1921..	27/6	—	—	40/-
18-23 Oct. 1920..	80/-	112/6	—	—
20-25 Oct. 1919..	125/-	180/-	—	230/-
Juli 1914..	14/6	16/3	25/-	22/3

¹⁾ Per ton stukgoed. ²⁾ Voor Britsche schepen.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per untl. Ver. Staten, per quarter van 480 lbs. zwaar.

Overige noteringen per ton van 1015 K.G.

RIJNVAART.

Week van 17 October tot 24 October 1921.

Het water in den Rijn was in de afgelopen week nog iets vallende. In het begin der week was de vraag naar scheepsruimte nog tamelijk groot en bedroegen de scheepshuren per dag en per ton gemiddeld 6/7 cents, om tegen het einde der week tot 4 cents per ton per dag terug te loopen. De sleeploonen Rotterdam-Ruhr varieerden tus-

schen 100 en 125 cents tarief.

Het sleeploon van de Ruhr naar Mannheim bedroeg 50 tot 60 cents per last.

De vracht voor exportkolen van de Ruhrhavens naar Rotterdam bleef gedurende de geheele afgelopen week met f 2,— per ton met vrij sleepen, genoteerd.

Cauber Pegel wees einde der week Mtr. 0,65 aan.

INKLARINGEN.

NIEUWE WATERWEG.

Landen van herkomst	April 1921		April 1920	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	42	18.186	35	36.134
Groot-Britannië	400	359.179	66	53.579
Duitschland	87	135.681	29	6.657
Noorwegen	45	65.019	4	2.386
Zweden	18	13.509	3	757
Denemarken....	7	10.816	1	1.114
Rusland-Oostz.h.	3	762	—	—
Finland.....	2	1.571	—	—
België	20	28.758	6	6.451
Frankrijk	103	89.977	42	45.505
Spanje	37	44.284	3	3.296
Portugal	5	6.671	—	—
Italië.....	24	46.060	—	—
Griekenland....	1	998	—	—
Rusland-Zw. Zee	2	2.022	—	—
Roemenië, Bulg.	0	9.788	—	—
And. Midd. Zeeh.	6	13.757	1	—
Over. Wk. Afrika	1	563	1	1.631
Zuid-Afrika	7 ¹⁾	2.239	3	7.373
Z. W. Afrika....	1	1.956	—	—
Voor-Indië	5	16.758	—	—
Achter-Indië ..	—	—	1	2.948
Ned. Oost-Indië	9	33.041	6	22.554
And. Aziat. hav.	4	14.626	1	3.959
Australië	5	19.083	—	—
Vereen. Staten..	52	199.436	33	120.964
Midden-Amerika	1	1.124	1	4.231
Ned. West-Indië- Ned. Antillen..	—	—	2	1.603
Brazilië.....	3	6.331	—	—
Argent., Uruguay	18	58.597	9	17.428
Chili	3	8.215	—	—
Cuba	1	3.257	1	1.623
Totaal	911	1.211.264	248	340.193
Periode 1 Jan.— 30 April	3.012	3.957.940	1.279	1.601.190 ¹⁾
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	205	264.155	71	77.303
Britsche	333	417.277	49	666.37
Duitsche	101	53.788	36	11.745
Noorsche	55	71.934	15	22.899
Belgische	1	—	1	—
Fransche	57	49.056	28	38.967
Zweedsche.....	29	36.336	2	1.188
Deensche	26	35.409	2	3.416
Vereen. Staten..	40	139.703	24	95.707
Andere	64	143.606	10	22.331
Totaal	911	1.211.264	248	340.193

¹⁾ 1913, 3.654 schepen met 4.301.786 N. R. T.

(Dirkzwager's Scheepsagentuur Maassluis.)

ADVERTENTIËN.

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM

BATAVIA

's-GRAVENHAGE

AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO,
HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PEKALON-
GAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA,
TEGAL, TJILATJAP, WELTEVREDEN.

Kapitaal f 55.000.000,--

Reserven f 47.750.000,--